

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na oklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdoba» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

NA SEJI POSLANSKE KOMISIJE ZA ŠOLSTVO

Dokončno odobren zakon o slovenski šoli v Italiji

Zakon Belci-Škerk bo stopil v veljavo po objavi v Uradnem listu - Poslanec Škerk je med razpravo opozoril na številne nerešene probleme slovenske narodnostne manjšine

Ob odobritvi dopolnilnega zakona o slovenskem šolstvu

Poslanska komisija za šolstvo je včeraj na zakonodajni ravni odobrila združeno besedilo zakonskih osnutkov, ki sta ju predložila poslanec Corrado Belci (KD) in poslanec Albin Škerk (KPI), za ureditev slovenskega šolstva v Italiji. Zakon bo stopil v veljavo dan po objavi v Uradnem listu (Gazzetta Ufficiale), ker ga je še odobrila, na zakonodajni ravni, tudi pristojna senatna komisija, na svoji seji 10. oktobra 1973. Za konkretno izvajanje zakona pa bodo potrebni še zadevni dekreti in odločbe, brez katerih ostane zakon neuporabno, kar pomeni, da ga ne bodo izvajali. Glede tega imamo, žal, še dovolj grenkih izkušenj, elasti pri uveljavljanju osnovnega zakona o slovenskem šolstvu v Italiji (št. 1012 z dne 19.7.1961 - Uradni list z dne 9.10.1971), ki ga sedanji zakon izpopolnjuje in dopolnjuje.

Dokončno odobritev zakona Belci - Škerk bo naša narodnostna skupnost z zadovoljstvom, vendar kritično, vzela na znanje kot korak naprej na dolgi poti k priznanju in uveljavljanju pravic, ki nam jih zagotavljajo italijanska ustava, mednarodni sporazumi in obveznosti demokratičnih političnih sil, pravice, ki smo si jih priborili s trdim, dolгим in krvavim bojem, ter velikimi žrtvami, proti fašizmu in nacizmu. Zato tudi ob tej priliki ponovno poudarjamo zahtevo, da italijanski parlament čimprej odobri zakon o globalni zaščiti pravic Slovencev v Italiji. Primer zakona Belci - Škerk, dolga pot do njegove odobritve, pa nam potrjuje jalonost politike »poslopnega reševanja naših problemov«.

Po govoru poslanca Albina Škerka na včerajšnji seji poslanske komisije in izjavah SKGZ, Sindikata slovenske šole in tajništva strank, ki jih objavljamo na drugem mestu, ni potrebno, da se spuščamo na tem mestu v kritično analizo zakona, ki po dolgi letih sicer rešuje nekatere važne probleme naših šolnikov in šolstva, druga važna vprašanja pa še vedno pušča ob strani. Med temi je vsekakor najvažnejše, do sedaj še vedno zanikana, pravica slovenskih otrok v Beneški Sloveniji do ponke v svojem materinem jeziku.

Zakon Belci - Škerk je po vrstnem redu tretji zakon, ki ga je odobrila italijanska parlament po zadnji vojni in ki se nanaša na Slovence v Italiji (osnovni zakon o slovenskem šolstvu, zakon o slovenskih imenih in zdaj zakon Belci - Škerk). Do odobritve dopolnilnega zakona o slovenskem šolstvu je prišlo torej po več kot 12 letih od odobritve osnovnega zakona, od predložitve prvih zakonskih osnutkov do dokončne odobritve sedanjega zakona pa smo morali čakati več kot pet let. Prvi zakonski osnutek o dopolnitvi osnovnega zakona so predložili poslanci Belci, Marocco in Bressani (KD) 17. oktobra 1968, 19. novembra 1968 pa so predložili zakonski osnutek poslanci Albin Škerk, Levi Arian Giorgina, Lizzero, Scaini in Fasoli (KPI). Zakon je šel po vodi zaradi zavlačevanja in politične krize, ki je dovedla do novih parlamentarnih volitev. Zato so ponovno predložili zakonski osnutek poslanci Belci, Marocco in Bressani (KD) 2. avgusta 1972, poslanci Albin Škerk, Raticch, Lizzero, Menichini, Tedeschi in Giannantonio pa 26. oktobra 1972.

Poslanska zbornica je združeno besedilo zakonskih osnutkov odobrila v glasovi poslancev vseh strank ustavnega lista 8. marca 1973, senatna komisija za šolstvo pa je z malenkostnimi spremembami odobrila zakonski osnutek na zakonodajni ravni 10. oktobra 1973. Zaradi omenjenih sprememb je moral zakonski osnutek spet romati v poslansko zbornico in tako ga je pristojna poslanska komisija odobrila včeraj na zakonodajni ravni.

ALBIN BUBNIC

RIM, 12. — Poslanska komisija za šolstvo je danes dopoldne razpravljala na zakonodajni ravni in z absolutno večino glasov odobrila (proti je glasoval neofašistični stranke MSI) zakon, s katerim se dopolnjuje osnovni zakon o slovenskem šolstvu v Italiji ter se ustanovijo v tržaški in v gorški pokrajini šolski nadzorniški, didaktični in ravnateljski ter deželna komisija za slovenske šole v deželi Furlaniji - Juljski krajini. Zadevna zakonska osnutka sta v prejšnji in v sedanji mandatni dobi predložila skupaj z nekaterimi drugimi poslanci svojih strank poslanec Corrado Belci (KD) in poslanec Albin Škerk (KPI). Novi zakon bo stopil v veljavo ob objavi v Uradnem listu (Gazzetta Ufficiale), ker ga je še odobrila na zakonodajni ravni tudi pristojna komisija senata.

O združenih zakonskih osnutkih je na današnji seji poročal sam predsednik omenjene komisije poslanec Ballardini (PSI), ki je podčrtal pomen tega zakona za slovensko narodnostno skupnost v Italiji in priporočil vsem članom komisije, naj ga čimprej odobrijo. Nato je imel kratek govor poslanec Albin Škerk, ki se je vztrajno zavzemal za izpopolnitev in odobritev zakona o slovenskem šolstvu v Italiji. Poslanec Albin Škerk je dejal:

»Komunistična skupina, ki je občutljiva za zakonite zahteve slovenske narodnostne manjšine Furlanije - Juljske krajine, pripisuje zakonu, ki ga bomo končno odobrili, veliko važnost. Skoraj pet let je minilo, odkar smo začeli predolgi boj, da bi pršli do tega svečanega trenutka, ko se rojeva zakon o slovenski šoli v Italiji. Želim podčrtati, da gre za zakon, ki je sicer še vedno zelo pomanjkljiv, vendar pomeni korak naprej na poti demokratizacije šole te nacionalne manjšine. Njegova vsebina, čeprav ne popolna, je vseeno pozitivna, ker vsaj delno rešuje ekonomski in juridični problem številnih šolnikov, ki se že leta borijo v težavnih ekonomskih pogojih za priznanje svojih pravic. Zakon tudi v dobrih meri rešuje probleme finančiranja stroškov za pripravo, prevajanje in tiskanje učbenikov. Poseben politični pomen ima člen 9., ki predvideva ustanovitev demokratično izvoljene in zato reprezentativne komisije, ki jo bo moral deželni šolski skrbnik konzultirati in — upamo — tudi poslušati, glede vse problematike slovenske šole.

Glede slovenskega šolstva, kot sem že omenil, bo treba še marsikaj storiti, zaradi česar upamo, da bomo v bližnji bodočnosti nadaljevali po poti, na katero smo danes stopili. Obstaja en del slovenske narodnostne manjšine, namreč tisti, ki živi v videmski pokrajini, ki ne more še pošiljati svojih otrok v šolo v materinem jeziku. V Trstu, in prav tako v Gorici, še ni slovenske šole tehnično-industrijske usmeritve. Še vedno ni bila publicirana slovenska glasbena šola »Glasbena matica«, ki je desetletja razvijala intenzivno kulturno dejavnost.

V SOBOTO, 22. T. M., V LIPICI

Počastitev 30-letnice ustanovitve IX. korpusa

Slavnostni govornik na proslavi bo predsednik skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher - Nastopila bosta Tržaški partizanski pevski zbor in zbor »S. Kosovel« iz Ajdovščine

SEŽANA, 12. — Z odlokom Vrhovnega štaba NOV in POJ, izdanim 21. decembra 1943, je bil ustanovljen IX. korpus NOV in POJ, v katerega sestavi so prišle vse vojaške enote dotedanje III. »Alpske« cone. Letos 21. t.m. poteka torej natančno 30 let od formalne ustanovitve IX. korpusa, ki je združeval pod svojim poveljstvom vse operativne partizanske enote na Primorskem in Gorenjskem in ki je v naslednjih mesecih vse do prvih dni maja 1945 odigral na tleh Primorske in Gorenjske zgodovinsko vlogo v boju proti nacističnemu okupatorju in s svojimi operacijami na tem strateško pomembnem področju izredno prispeval k zmagi zavezniškega orožja nad hitlerjevskimi hordami, za kar je prejel tudi priznanje in pohvalo vrhovnega štaba NOV in POJ ter vrhovnih štabov zavezniških sil.

Počastitev 30-letnice ustanovitve IX. korpusa bo v soboto 22. t.m. ob 19. uri v prostorih hotela »Mastosa« v Lipici. Pokroviteljstvo nad proslavo, ki bo imela značaj slavnostne akademije, so prevzele vse primorske slovenske občine ter štiri gorenjske občine.

Predsednik sežanske občinske skupščine Rudi Kodrič je včeraj v svojstvu predsednika pripravljalega odbora seznanil tisk z značajem

nost z izključno podporo svojih članov. Še vedno niso priznane jugoslovanske diplome italijanskim državljanom, ki pripadajo slovenski narodnosti manjšini. Ti in drugi problemi slovenske šole, ki jih ne bom citiral, še vedno čakajo na rešitev. Isto velja za vse ostale probleme, ki zadevajo globalnost pravic, za dosego katerih se bori vsa slovenska skupnost s podporo italijanskega delavskega gibanja.

NA VČERAŠNJI SEJI POSLANSKE ZBORNICE

Neuradno napovedane spremembe vladnih ukrepov o varčevanju

Podtajnik Cengarle napovedal med drugim ukinitve prepovedi zasebnega prometa za božič in novo leto - Pojasnilo vlade: dokončnih sklepov še ni

RIM, 12. — Sedanji režim varčevanja s petrolejskimi proizvodi bo dovolil nekatere spremembe. Vest sicer še ni uradna, ker je vlada ni hotela potrditi, vendar je sam predstojnik vlade, podtajnik Cengarle, na današnji seji poslanske zbornice omenil, kateri so nameravani spreminjalni ukrepi.

Podtajnik Cengarle je napovedal, da bo prepoved vožnje zasebnih avtomobilov ob nedeljah in praznikih stopila odsej v veljavo ob eni uri jutraj, in ne večopolno, kakor prej. Za božič in novo leto bodo prepovedi časovno ukinitli. Lokali, namenjeni javnim predstavam, bodo lahko odprti do polnoči namesto do 11. zvečer. Ob nedeljah in praznikih bodo lahko krožila vozila za prevoz blaga in čevljev in tudi najeti avtomobili, toda le taki s šoferjem in v mejah občine. Končno je podtajnik Cengarle potrdil, da vlada proučuje načrt za racionalizacijo bencina, ki ga bo čimprej poslala v odobritev parlamentu.

Do razprave o omejitvenih ukrepih je prišlo na seji poslanske zbornice, na kateri so odobrili administrativne kazni za kršitve prepovedi vožnje ob praznikih. Kot je znano, znašajo kazni od 100.000 lir do enega milijona. Komisija za prevoze je na predlog pravosodne ko-

misije izrekla mnenje, da bi morali tudi vladni ukrep o prepovedi vožnje spremeniti v zakon, vendar se je vlada temu uprla z obrazložitvijo, da so ukrepi začasni in da bi, v primeru, da bi jih sprejeli zakon, bil potreben nov zakon za njihovo ukinitve. Nasprotno pa gre za administrativni akt, za ukinitve katerega bo zadostoval drugi administrativni akt.

Napovedi podtajnika Cengarleja so vsi razumeli kot uradno potrditev, da namerava vlada spreminjati znane omejitve ukrepe. Vlada pa je zvečer objavila poluradno noto, da ni bilo še nikakršnih dokončnih sklepov in da bo predsedstvo vlade še podrobno proučilo vse spremembe, o katerih je govoril podtajnik Cengarle v poslanski zbornici. Dokončni sklepi, poudarja poslanstvo vlade, bodo sprejeti na sestankih, ki jim bo predsedoval podtajnik Sarti.

Poluradna nota vlade tudi zanika, da bi bil Cengarle napovedal uvedbo racionalizacije bencina. Nota pravi, da je podtajnik samo sprejel predložene resolucije, ki so pozivale vlado, naj pravčasno prouči načrt za racionalizacijo. Znanost, znašajo kazni od 100.000 lir do enega milijona. Komisija za prevoze je na predlog pravosodne ko-

CISL bo izdajala sindikalni dnevnik

RIM, 12. — Izvršni odbor CISL je na današnji seji sklenil izdajati sindikalni dnevnik. Do sklepa je prišlo po dolgi diskusiji: pomožni tajnik Macario je obrazložil pomen pobude in omenil, da je CISL že predlagala UIL in CGIL, da bi skupaj izdajali novi dnevnik. Macario je svoj predlog tudi na današnji seji ponovil.

V oktobru povišane cene na debelo

RIM, 12. — Po podatkih osrednjega statističnega zavoda so se cene na debelo v oktobru povišale za cela dva odstotka v primerjavi z letošnjim septembrom. Kmetijski pridelki so se na debelo povišali za 1,5 odst., nekmetijsko blago pa za 2,1 odst.

Resolucija neuvrščenih za mirovno konferenco o BV

NEW YORK, 12. — Jugoslavija, Indija in še drugih šest neuvrščenih držav so predložile resolucijo, s katero pozivajo generalnega tajnika OZN Waldheima, naj prevzame predsedstvo skorašnje mirovne konference o Blžnjem vzhodu, ki se bo začela 18. t.m. v Ženevi.

Predlog sodi v vrsto pobud, da bi določili proceduralne norme zgodovinske konference. Neuvrščene države skušajo s svojo pobudo, v skladu s svojo politiko premostitve blokov, omejiti vpliv obeh velenih, Sovjetske zveze in ZDA ter zagotoviti svetovni organizaciji s predsedstvom Waldheima nadzorstvo nad potekom pogajanj. Vse kaže, da bo dolga debata o obliki pogajalne mize na pariški konferenci o Vietnamu.

TISKOVNA KONFERENCA MINISTROV GIOLITTIIJA, COLOMBA IN LA MALFE

Spremenjen način gospodarskega razvoja Vlada bo dala prednost socialni potrošnji

Ministri so poudarili važnost enotnega stališča, ki je prišlo do izraza na sestanku na vrhu

RIM, 12. — Proračunski minister Giolitti, zakladni minister La Malfa in finančni minister Colombo so imeli danes tiskovno konferenco, na kateri so obrazložili dokument, ki so ga sprejeli včeraj na sestanku med najvišjimi predstavniki vlade in štirih strank levo-sredinske koalicije.

Dokument, ki je bil včeraj sprejet, napoveduje sestavo širšega gospodarsko-socialnega programa, ki bo vseboval popolno spremembo, vsaj tako zagotavljajo predstavniki vlade, dosedanja potrošnja, ki temeljijo na zasebni potrošnji in bo morala v prihodnosti temeljiti predvsem na socialni potrošnji.

Proračunski minister Giolitti je najprej poudaril, da je bil sestanek na vrhu zelo važen in koristen. Dejal je, da je zelo važna, da je bil dokument, ki so ga odobrili na sestanku, soglasno sestavljen in da so se z njim popolnoma strinjali vsi trije finančni ministri. Giolitti je dejal, da odobreni dokument vsebuje osnovno vprašanje, se pravi, bi bilo to res, je dejal Colombo, bi morali izbrati med obnovitvijo gospodarskega razvoja in inflacijo, ali

grozi, da spravi v popolno krizo celotni italijanski gospodarski ustroj, obenem pa dokument vsebuje prednostne predloge za socialne naložbe, in sicer javne prevoze, šolske gradnje, bolnišnice, ljudska in ekonomska stanovanja, jedrske centrale in kmetijstvo. Te naložbe, je poudaril Giolitti, popolnoma spreminjajo dosednji način razvoja, ki je slovel na zasebni potrošnji in ga usmerjajo na socialno potrošnjo.

Tudi finančni minister Colombo je najprej poudaril važnost enotnih stališč vseh treh finančnih ministrov. Ugotovil pa je, da se je še v preteklih dneh zdelo, da sta razvoj in boj proti inflaciji protislovna pojma. Če bi bilo to res, je dejal Colombo, bi morali izbrati med obnovitvijo gospodarskega razvoja in inflacijo, ali

Kissingger danes v Kairu

LONDON, 12. — Ameriški državni tajnik Henry Kissinger, ki je sinoči prispel v britansko prestolnico, je imel danes vrsto pogovorov z britanskimi voditelji. Govor je bil v glavnem o vprašanjih Blžnjega vzhoda. Kissinger se je najprej sestel z zunanjim ministrom Douglasom Homeom, nakar je bil na delovnem kosilu, na katerega ga je povabil ministrski predsednik Heath.

Kissinger bo jutri odpotoval iz Londona ter bo obiskal vrsto blizneveznih držav. Zvečer je govil tudi o odnosih med Evropo in ZDA ter dejal, da bi bila velika škoda za Zahod, če bi evropske države dosegle enotnost na račun atlantske zveze. Priznal je, da se ZDA v zadnjem času večkrat niso posvetovale s svojimi evropskimi zavezniki, da pa je šlo vedno za izredne primere.

Na poti v Kairo se bo ameriški zunanji minister ustavil nekaj ur v Alžiru, kjer se bo sestel s predsednikom Butefliko, s katerim naj bi se pogovarjal o temah obojestranskega interesa.

Splošna stavka v Bologni

Tudi v številnih drugih krajih Italije sta v novo gospodarsko politiko

BOLOGNA, 12. — V Bologni je bila danes triurna splošna stavka,

Britanski ministrski predsednik Heath pozdravlja ameriškega zunanjega ministra Kissingerja po pogovoru v Downing Streetu

Poslanska komisija za šolstvo je dokončno odobrila zakon Belci - Škerk o slovenski šoli, ki bo tako stopil v veljavo takoj po objavi v Uradnem listu. V svojem posegu v razpravo na seji komisije je poslanec Škerk izrazil željo po odobritvi zakona, poudaril pa je tudi nujnost rešitve številnih drugih odprtih vprašanj slovenske narodnostne manjšine, ne samo na področju šolstva. V tej zvezi je tudi izrazil željo, da bi čimprej prišlo do obravnavanja dveh zakonskih osnutkov, social-

na deflacijo in gospodarsko nazadovanje. Po mnenju ministra Colomba pa je spor le med ekspanzijo zasebnih potrošnje in bojem zoper inflacijo, ne pa med bojem zoper inflacijo in prosvajalnimi ter socialnimi naložbami.

Glede politike cen je Colombo poudaril, da je treba sedaj preiti na prožno nadzorovanje, ki bo dovoljevalo opravičeno povišanje cen blaga sorazmerno s podražitvijo na debelo in višjimi proizvodnimi stroški. Vse to pa pod strogim nadzorstvom.

Zadnji je govoril zakladni minister La Malfa, ki je najprej omenil, da je osnovna značilnost odobrenega dokumenta prav v energetski krizi, ki je načela vprašanja, s katerimi se spreminja gospodarska struktura in kriče priselca na dan osnovno vprašanje zasebne potrošnje, ki znatno presega socialno potrošnjo. In prav v tem vprašanju so si bila stališča strank leve sredine enotna.

La Malfa je nato poudaril, s čim je treba nadomestiti dosedanja potrošnja. Pri tem je najprej omenil, da so se vsi strinjali, da se je treba bojeviti proti povišanju primanjkljaja javnih izdatkov državne uprave in krajevnih ter javnih ustanov. La Malfa je ugotovil, da sprejeti dokument presega vladni programski načrt, ki je sicer predvideval gospodarske in socialne naložbe, se pa ni dotaknil razvoja zasebne potrošnje.

ki jo je skicala pokrajinska federacija CGIL, CISL in UIL v podkrepitve zahteve po ustreznih ukrepih proti naraščanju cen in za zagotovitev preskrbe z gorivom in z najbolj nujnim blagom. Delavci in industriji, javnih uradov, trgovine, mestnih in izvenmestnih javnih prevozov, železnic in električnih industrij so prekinili delo in se udeležili raznih manifestacij v mestu in v drugih centrih pokrajine. Stavkali so tudi poštni uslužbenci, poljedelci in šolniki nižjih in višjih srednjih šol ter univerz. Na tisoče delavcev je prehitelo v sprevedu ulice mestnega središča ter se udeležilo shoda na Trgu Maggiore.

Tudi v Turinu je bila danes triurna stavka na pokrajinski ravni, v Firencah pa je bila enourna stavka delavcev industrije in krajevnih ustanov. Splošna stavka proti energetski krizi, za novo gospodarsko politiko, za zaščito zaposlovanja, za javne investicije in strukturne reforme je bila končno tudi v Forliju

in Ceseni. Za prihodnji teden pa napovedujejo sindikati Lombardije deželno stavko za rešitev odprtih sindikalnih sporov, proti energetski krizi in za novo gospodarsko politiko.

Buržiba v Parizu

PARIZ, 12. — Tunizijski predsednik Buržiba je ob koncu pogovorov s francoskim predsednikom Pompidoujem izjavil, da bo sklicanje evropsko-arabske konference odvisna od izida ženevske mirovne konference. Potrdil je tudi, da v Franciji, Zah. Nemčiji, Avstriji in Vel. Britaniji prihodnje leto ne bo manjkalo petroleja.

TRIPOLIS, 12. — Libijski minister za petrolej Mabruk je sporočil, da bo skrčenje črpanja nafte prizadelo tudi EGS. Dejal je tudi, da se bodo arabski ministri za petrolej sestali 1. januarja v Tripolisu.

POMEMBEN DOSEŽEK SLOVENSKE MANJŠINE NA KOROŠKEM

Končno imenovan slovenski kulturni referent pri koroški deželni vladi

Dr. Pavle Apovnik prvi manjšinski kulturni referent - Koroška vlada povečala finančno pomoč slovenski narodnostni skupnosti

(Poseben dopis)

CELOVEC, 12. — Vsaj formalno bo v kratkem izpolnjena dolgoletna želja in zahteva slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem po manjšinskem kulturnem referentu pri koroški deželni vladi. Kot poroča tiskovna služba koroške deželne vlade je koroški deželni glavar Sima sklenil ustanoviti pri uradu koroške deželne vlade poseben informativni in posvetovalni urad za slovensko narodnostno skupnost, hkrati pa je imenoval dr. Pavla Apovnika podpredsednika Zveze slovenskih organizacij, na manjšinskem kulturnem referentu. Novi urad bo priključen kulturnemu oddelku urada koroške deželne vlade in bo začel posloovati že v začetku januarja prihodnjega leta. Dr. Pavle Apovnik, novi manjšinski kulturni referent, bo dobil položaj strokovnega sodelavca, s tem da bo v glavnem neposredno podrejen direktorju urada koroške deželne vlade, pa mu je zagotovljena dokaj samostojno delovanje. Z imenovanjem dr. Apovnika za manjšinskega kulturnega referenta se je zgodilo prvo, da je postal predstavnik slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem

vodja oddelka koroške deželne vlade.

Kot je znano so koroški Slovenci že dolgo zahtevali ustanovitev posebnega manjšinskega kulturnega referata pri koroški deželni vladi. To zahtevo so postavili med drugim že pri kontaktnih pogovorih leta 1972 z avstrijskim zveznim kanclerjem dr. Kreiskim, prav tako pa tudi na zasedanju kontaktnega komiteja za manjšinska vprašanja. E. dini slovenski predstavnik v koroškem deželnem parlamentu Hanzi Ogris pa je v zadnji proračunski razpravi še posebej načel vprašanje posebnega manjšinskega kulturnega referenta ter vprašanje posredne postavke v deželnem proračunu za potrebe slovenske narodnostne skupnosti, ustrezala nazorom pospeševalne manjšinske politike.

Kot poroča tiskovna služba koroške deželne vlade bo glavni podatek novega oddelka ležal na kulturnem področju. Kulturni referent bi naj bil zadovoljen predvsem s kulturnimi vprašanji Slovence narodnostne skupnosti in njenih organizacij, skrbel pa bi naj tudi za kulturno izmenjavo. Priпадnik slovenske narodnostne skupnosti na bodo pri informativnem in posvetovalnem uradu lahko dobili tudi informacije in nasvete o tem, kateri uradi in kateri uradniki koroške deželne vlade so pristojni za določena vprašanja in kakšni nalogi so potrebni v določenih primerih.

Tiskovna služba koroške deželne vlade dalje poroča, da je deželni glavar Hans Sima sklenil v oblihu pospeševalne manjšinske politike ter na obhodu poslanca Ogrisa povečati tudi finančno pomoč slovenski narodnostni skupnosti.

Ob ustanovitvi slovenskega kulturnega referata in imenovanju dr. Apovnika za kulturnega referenta je predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter poudaril, da koroški Slovenci podpravlajo ta najnovejši akt koroškega deželnega glavarja, kot rezultat dolgoletne in vztrajne borbe, ki se vleče praktično od spomenice koroških Slovencev dalje. Zahteva po lastnem kulturnem referentu je bila prisotna pri vseh dosedanjih razgovorih manjšine z vlado, na drugi strani pa je dr. Zwitter izrazil tudi zadovoljstvo, ker je bil imenovan slovenski kulturni referent tudi kot rezultat pobude, ki jo je dal v deželnem zboru poslanec Hanzi Ogris.

Koroški Slovenci vidijo v imenovanju kulturnega referenta vsaj določen ukrep pospeševalne manjšinske politike, je izjavil dr. Zwitter, vendar bo treba počakati na konkretne rezultate, ki bodo brez dvoma odvisni od tega, kakšen bo dejanski delodrok kulturnega referenta, koliko bo pri svojem delu samostojen in kakšna finančna sredstva bo imel na razpolago. Hkrati koroški Slovenci pozdravljajo obljubljenovo večjo finančno pomoč, v čemer vidijo vsaj delno izpolnitev zahtev po posebni dotaciji v koroškem deželnem proračunu.

ZVONE ZORKO

IZJAVE OB ODOBRTIVI ZAKONA BELCI-SKERK

KORAK NAPREJ V UREJANJU SLOVENSKEGA ŠOLSTVA V ITALIJI

Izjave KPI, SKGZ, PSI, Slovenske skupnosti in Sindikata slovenske šole

Odobritev zakona Belci - Skerk o slovenskih šolah so komentirale KPI, SKGZ, PSI, Slovenska skupnost in Sindikat slovenske šole. Zadovoljstvo, da je bil zakon, končno le odobren, potem ko ga je poslanec Skerk bil predložil že pred petimi leti izražajo tajništvo KPI v Trstu, ki poudarja, da je zakon podprla vsa parlamentarna skupina. Pri tem se sklicuje na obveze poslanske delegacije, ki je lani obiskala našo deželo. Zakon rešuje nekatere kľučna vprašanja slovenskih šol na Tržaškem in Goriskem, odprto pa ostaja važno vprašanje videske pokrajine, kjer se ni potrebnih slovenskih šol. Zato pomeni sklep parlamenta, po mnenju KPI, dele prvi korak na poti boja za celovito zaščito manjšine (čemu se upira KD). Zato mora parlament čimprej začeti obravnavo ustreznih zakonov, med katerimi tudi komunističnega. V tem smislu, se zaključuje izjava KPI, je potrebna entotnost vseh demokratičnih in antifašističnih sil.

Slovenska kulturno - gospodarska zveza je izdala naslednjo izjavo: »Zakonski osnutek Belci - Skerk je končno izglasovan. Sam Slovenecem in vsem političnim silam, ki so vložile svoj trud in dobro voljo, da je do tega dopolnilnega sloskega zakona le prišlo, je bi novica vsekakor dobrodošla in bi morala po-

NUJNI VPRAŠANJE ŽUPANU LEGIŠI

V zvezi s sklepom pokrajinskega sveta o pobudah za gradnjo kolegija v Sesljanu sta načelnika svetovalskih skupin Liste Slovenske skupnosti Bojan Brezigar in KPI Alojz Markovič naslovila županu devinsko - nabrežinske občine naslednji vprašanje:

»V zvezi z današnjim sklepom pokrajinskega sveta o ustanovitvi konzorcija za izgradnjo mednarodnega kolegija v Sesljanu, v katerem bi bila tudi naša občina, izražam začudenje, da naš občinski svet ni bil o tem vprašanju obveščen. Naše stališče bi bilo namreč verjetno različno od stališča, ki ga je zavzela pokrajinska uprava.

V naši občini je vprašanje šolskih gradenj še vedno zelo pereče. Zato se nam zdi nepojmljivo, da bi porabili več kot 2 milijardi iz javnih sredstev za gradnjo takega objekta, medtem ko imamo te- zave pri gradnji manjših poslopij, ki stanejo le kakih 15 ali 20 milijonov lir.

Obenem sem mnenja, da je sklep pokrajinskega sveta v nasprotju s sklepom našega občinskega sveta o začasnih spremembah regulacijskega načrta in obsejnim nezadovoljstvom področju prav na mestu, kjer bi moral stati omenjeni kolegij.

Vprašujem Vas torej, kakšne ukrepe namerava sprejeti občinska uprava zaradi zadnjega sklepa pokrajinskega sveta. Zanimam me predvsem, ali je bila občina pravčasno obveščena o namenu pokrajine, da na današnji seji postavi na dnevni red to vprašanje in ali uprava ne meni, da bi bil tak kolegijski tutej na našem področju in morda celo povzročitelj nadaljnjega raznarodovanja slovenske zemlje.

Bojan Brezigar

V imenu občinske svetovalske skupine KPI v občini Devin - Nabrežina je Alojz Markovič naslovil županu dr. Dragu Legiši sledeče vprašanje:

»Proti načelom demokratičnega sodelovanja je pokrajinski svet na svoji seji odobril sklep o gradnji ogromnega »kolegija« v Sesljanu za vrednost, ki sega v milijarde. Na seji pokrajinskega sveta so demokratični svetovalci se posebej poudarjali, da bo za gradnjo tega ogromnega zidanega kompleksa, sicer ustanovitve konzorcij za univerzo in našo občino. Iz navedenih izjav ni mogoče razumeti, če je občinska uprava Devin - Nabrežina že izrazila svoje povoljno mnenje, ali če sploh o tem ni bila obveščena.

Naša skupina meni, da bi tak nedemokratičen sklep grobo posegel v pristojnosti devinsko - nabrežinske občine, da sama odloča o svojem ozemlju. Naša skupina je tudi pred kratkim odločno opozorila na nevarnosti, da se področje med Nabrežino in Sesljanom spremeni in izpostavi hudim spekulacijskim pritiskom. Prav zato menimo, da mora devinsko - nabrežinski občinski svet tak način ukrepanja odločno zavrniti, opozoriti pokrajinsko in druge uprave na nujnost demokratičnega dogovarjanja, predvsem pa poudariti, da je spekulacijam z našim področjem zate- ba narediti konec in da se začne upiramo takim in podobnim načrtom. Končno dobro vemo, da tudi taki načrti težijo k nadaljnjem spreminjanju narodnostnega ravnotežja v naši občini.

Ker menimo, da se moramo kot izvoljeni predstavniki prebivalstva, po poglabljeni razpravi izreči o tem vprašanju, vas vabimo, gospod župan, da takoj skliče izredno sejo devinsko - nabrežinskega občinskega sveta.

Alojz Markovič

DRUGE VESTI NA ŠESTI STRANI

meniti, da je italijanska demokracija pripravljena, da v večji meri rešuje zahteve Slovencev v italijanski republiki. Ob upoštevanju, koliko časa je bilo potrebno za sprejetje samega zakona in ob oceni njegove vrednosti in pomanjkljivosti, ugotovljamo, da je dolgo obdobje, ki je bilo potrebno za to, da je bil zakon sprejet, in da je tudi njegova vsebina izraz koncepta odločilnih političnih sil v Italiji, kako naj se naši problemi rešujejo. Novi zakon ne daje pravice beneškim Slovincem do pouka v materinem jeziku in tudi ne izpolnjuje mreže slovenskega šolstva. Tako omejevalno pojmovanje in diferenciranje ravnanja, ki je vsebina samega zakona, sta prisotni na drugih področjih. Vse to je glavni vzrok za se neurejen položaj naše narodnostne skupnosti in za vso škodo, ki smo jo doslej utrpeli in ki kaže, da nas bo še naprej spremljala.

Zaradi tega ne more izglasovanje tega zakona za nas pomeniti zgolj dosežek, ki ga je kljub velikim pomanjkljivostim treba pozdraviti, ampak predvsem opozorilo, da reševanje naših narodnostnih problemov ne more po tej poti naprej. Sektor- sko uzakonjevanje naših pravic pomeni postopnost, ki je podaljšana na dolgo dobo. Položaj naše narodnostne skupnosti pa terja takojšnjo in celovito uzakonitev vseh naših pravic in učinkovito zaščito.

To terjamo od merodajnih dejavnikov, istočasno pa moramo sami Slovenci in vse nam naklonjene sile vložiti skupne napore, da to čimprej dosežemo.

Deželno tajništvo PSI je z zadovoljstvom sprejelo vest, ki izpolnjuje zakon iz leta 1961. Čeprav je novi zakon deloma pomanjkljiv, je pa vsekakor korak naprej pri reševanju drugih vprašanj, ki zadevajo Slovence, kar je cilj vseh demokratov. Deželno tajništvo PSI zato poudarja, da je treba Slovincem nuditi jamstvo, ki jim ga lahko da je samo zakon o globalni zaščiti. Za to se bo PSI, ki je tudi predložila svoj osnutek, še naprej vztrajno in dosledno zavzemala.

Sindikat slovenske šole poudarja koliko posegov, resolucij in sprememb je bilo treba, da je bil zakon sprejet. Ne smemo pa prezreti dejstva, da je zakon še vedno skrajno nepopoln in nezadovoljiv. Še vedno ni rešeno vprašanje enotnega vodstva slovenske šole v deželi, rešen ni pravni in gospodarski položaj šolskega osebja, ni enotnega vodstva slovenskih vrstov. Predvsem pa ni rešeno vprašanje šole v Benedici. Zato se bo sindikat še dalje zavzemal za popolno enakopravnost slovenske šole z italijansko. Pri tem se sklicuje na izjavo ministrskemu predsedniku, da se bo sindikat, v nasprotju primeru, prihodnje leto pritožil na strasbourško sodišče.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

sklicuje 20. redni občni zbor v soboto, 15. decembra, ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah.

Toplo priporočamo točnost.

NEPRIČAKOVAN SKLEP POKRAJINSKEGA SVETA

Prvi ukrepi za gradnjo velikega mednarodnega kolegija v Sesljanu

Pokrajina bo kupila zemljišča v Sesljanu in ustanovila konzorcij za gradnjo Odločno nasprotovanje svetovalec KPI, PLI in socialdemokrata Bega

Pokrajinski svet je ob odločnem nasprotovanju komunistične in nekaterih drugih skupin odobril sklep, da se v Trst zaradi njegovega geografskega položaja in tradicij in ki bo imela pozitivni refleks na tržaško gospodarstvo. Predstavnik KPI Panizon je zahteval, da se razprava o tem sklepu odloži, saj gre za gradnjo, ki ne ustreza potrebam krajevne skupnosti in so tudi njeni gospodarski refleksi dvomljivi. Iskra (KPI) pa je podprla interes krajevnega prebivalstva in nevarnost novih razlaskanj ter dejal, da gre za načrte, ki prav gotovo prizadevajo interese slovenskega prebivalstva. Načrt je zagovarjal predstavnik KD Gozzi, ki je bil mnenja, da ta sklep ne predstavlja ničesar, temveč gre samo za predlog, da po- stane pokrajina pobudnica ustanovitve konzorcija, končno besedo pa morajo izreči izvoljene uprave in med njimi predvsem devinsko - nabrežinski občinski svet. Proti načrtu in za odložitve razprave je bil tudi liberalce Pamparini, ki je dejal, da gre za etuje- telo, ki se ga bo vsadilo v deželo, saj se bo v resnici zgradilo pravo naselje, kar ima v ozadju zemlji-

šče zaščito človekovih pravic. Izvršni odbor Slovenske skupnosti je pozitivno ocenil odobritev zakona Belci - Skerk. Ob tej priložnosti o- pozarja SS na mnoga druga še ne- rešena vprašanja manjšine, pred- vsem šol v videski pokrajini. Zato SS poziva rimski parlament, naj čimprej izda tiste zakone, ki so po- trebni za globalno zaščito Sloven- cev. V tej zvezi opozarja SS na pe- ticijo, ki jo je svoj čas predložila skupaj z gorisko SDZ, kot tudi na druge predloge, ki čakajo v zborni- cah na razpravo.

● O energetske krizi in političnem položaju v Italiji in naših krajih bo drevi v Zgoniku, v prostorih športnega društva »Kras«, javni sestanek, ki ga prireja občinska sekcija KPI. Uvodno poročilo pred razpra- vo bo imel podžupan dr. Jan Godnič.

● V krožku »Che Guevara« bo drevi, ob 20. uri, predavanje ekonomista C. M. Santora o energetski krizi in boju ljudskih množic v Italiji. Pred predavanjem se bo vodstvo krožka spomnilo obletnice milanskega pokola.

NAROČITE SE NA PRIMORSKI DNEVNIK

VČERAJ V DEŽELNEM SVETU

Zaključena splošna razprava o proračunu za poslovno leto 1974

Lonza (PSDI) za zagotovitev pravic naši manjšini - Za naša vprašanja se je zavzel tudi predstavnik KPI Cuffaro

Z nastopom zadnjih šest govornikov (vpisanih je bilo skupno 34, dva pa nista nastopila zaradi bolezni), se je na včerajšnji seji deželnega sveta zaključila splošna razprava o proračunu za leto 1974 in o obra- čunu za poslovno leto 1972. Danes bodo na izvajanja kolegov odgovorili štirje poročevalci (dva za vsako skupščino v zvezi s prejetimi resolu- cijami in popravki k izvirnemu besedilu zakona o proračunu za pri- hodnje leto. Jutri bo na vrsti odgo- vor deželnega odbora in njegovega predsednika Comellija, nakar bo de- šel svet glasoval o obeh documen- tih. Pred božičnimi in novoletni- mi počitnicami bo skupščina po- vsej verjetnosti sprejela še nekaj manjših zakonov ali vsaj zakon, ki določa nova finančna sredstva za pomoč telesno in umsko prizadetim deželanom.

Včeraj so posegli v razpravo Lon- za za PSDI, Boschi za MSI, Masu- to in Del Gobbo za KD, Manzoni za PSI in Cuffaro za KP. Socialdemo- krat Lonza je v svojem posegu po- drobno razčlenil nekatere postavke iz proračuna in v tej zvezi povabil deželno vlado, naj bi poskrbela za primerno požitve gospodarske de- javnosti, potrebna denarna sredstva pa naj bi črpala iz pasivnih ostankov iz prejšnjih let. Opozoril je predstavnike deželnega odbora, da utegne imeti splošen zastoj v Ev- ropi se posebno hude posledice za našo deželo, saj so posamezne drža- ve že začele zavračati izseljenice. Posebna finančna sredstva naj bi dežela namenila tudi novim druž- benim posegom in predvsem napo- vedanim prenosom.

Prof. Lonza je posvetil dober del svojega posega vprašanjem sloven- ske manjšine v deželi. V tej zvezi je naglasil, da je treba naši narod- nostni skupnosti zagotoviti vse pra- vice, ki izhajajo iz notranjega in mednarodnega prava. Deželni odbor naj bi nadalje poskrbel za to, da bi bili zakonci v prid manjšini, ki čakajo pred poslanskim zbornico, čim prej sprejeti. Tukajska javnost - ki se dejal Lonza - pozorno sledi tudi dogajanjem v sosednji zvezni republiki in življenju italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem in prav na tem področju se v zad- njem času pripravljajo ustavne spre- membe, ki utegnejo predstavljati po- membno pridobitev za pripadnike italijanske narodnostne skupine v Istri in na Reki. Mimo tega pa bi moral deželni odbor otpljivo po- kazati svojo dobro voljo kar zadeva slovensko manjšino in primerno po- večati finančni prispevek, ki ga proračun za leto 1974 predvideva za slovenske kulturne ustanove in za manjšinski tisk. V tej zvezi je prof. Lonza omenil posebej naš list in nekatere slovenske revije, ki jih je označil za resne in vredne, da bi se tudi italijanski živeli seznanili z njimi.

Socialist Manzoni je opozoril na nekatere vprašanja s področja ur- banistike, turizma in javnih del, Cuffaro (KPI) in Del Gobbo (KD) pa sta v glavnem obravnavala splošna politična vprašanja in raz- vila medsebojno polemiko v zvezi z »zgodovinskimi kompromisom«. V svojem posegu je tudi Cuffaro na- bel vprašanja slovenske manjšine in naglasil, da gre pri njej za vprašanje, ki ne zadeva samo naše dežele.

Ške špekulacije z vsemi posledica- mi. Za resen premislek je bil tudi svetovalec PSDI Bego, ki je bil si- cer mnenja, da je oblika konzorcija za gradnjo ustreznega, zapletajo pa se stvari, kadar se take ustanove upravljajo, ko se najprej govori o »malih ribicah«, nato pa se prične- jo jesti »velike in drage ribe«.

Pri glasovanju o predlogu, da se razprava prekine, je prišlo do pe- ticijske 12 glasov pri 12 (Bego je namreč glasoval proti večini le- ve sredine), vendar pa je sledilo končno glasovanje, ko so za poobla- stitev pokrajini za sestavo konzor- cija glasovali svetovalci leve sredine in MSI, proti KPI, liberalca pa sta se vzdržala.

Devinsko - nabrežinski svet o tej gradnji uradno še ni razpravljal, ker formalno županost še ni pre- jelo nobene vloge. Dejansko pa je že zavzel stališče, ko je soglasno proglasil celotno področje za neza- zidljivo in to tudi področje, kjer naj bi zgradili omenjeno mednarod- no ustanovo. To je tudi logično, saj gre za obsežne načrte, ki bi ponov- no spremenili podobo občine na škodo krajevnega prebivalstva, za- radi katerih je tudi devinsko - na- brežinski svet odredil zaporo gra- denj.

temveč vso italijansko javnost. Go- vornik je omenil sprejetje šolskega zakona Belci - Skerk in poudaril, da gre pri tem le za prvi korak k postopnemu reševanju manjšinskih problemov. Temu koraku naj bi sle- dila čim prej drža, in sicer zlasti na ravni poslanske zbornice, kjer so zakoni in prid manjšine običaj- ni tudi zaradi malčnosti deželnega od- bora. Na koncu se je Cuffaro zavzel za reševanje vprašanj, ki zadevajo pripadnike slovenske manjšine v Be- neški Sloveniji, za rešitve dežele iz- sedanje energetske stiske in za o- krepitev dejavnosti tržaškega prista- nišča.

PRED PREMIERO SLOVENSKEGA AMATERSKEGA GLEDALIŠČA

Drevi krstna uprizoritev kabareta »Dlaka v jajcu«

Predstavo je realiziralo devetnajst domačih poklicnih in nepoklicnih gledališnikov

S premiero in krstno uprizoritvijo slovenskega kabareta za pokušino v deželi »Dlaka v jajcu« se bo drevi ob 20.30 v dvorani PD »L. Can- kar« pri Sv. Jakobu odprl za- stor nad tretjo sezono Slovenskega amaterskega gledališča v Trstu.

Uprizoritev, ki predstavlja tako po svojem specifičnem gledališkem žanru kot po svojih vsebinskih in hodiših prvi domači poskus satirne- nega kabareta, kakršnega pozna- jo zelo dobro v Sloveniji in Italiji, pred- vsem pa v vzhodnoevropskih drža- vah, skuša z drobnimi, skorajda ni- katurnimi satirnimi sličicami pri- kazati, predvsem pa opozoriti na nekatere anomalije naše narodnostne skupnosti v Italiji in to na tak na- čin, da skuša zajeti v skoraj dve- urni predstavi najrazličnejša pod- ročja našega življenja, od kulture in prosvete do politike in športa.

Kabaret »Dlaka v jajcu«, ki po- meni v repertoarju politični SAG pra- gotovo pomemben korak naprej v uprizorjanju domačih in tudi tu- jih satirnih in sploh družbeno kritič- nih besedil, je nastal v tesnem in zglede sodelovanju med domačimi poklicnimi in nepoklicnimi gleda- lišniki. Besedilo so napisali trije avtorji - Miroslav Košuta, Adrian Rustja in Sergej Verč, pri sami rea- lizaciji besedila pa je sodeloval tudi Atilij Kralj, ki je tudi napravil scen- ski osmerek predstave. Originalni ko- stumi so delo Marije Vidau, prav tako pa sta originalni glasba Alek- sandra Vodopivca in songi Mirosla- va Košute. Satirni kabaret je z igralci Sergijem Cerkveničem, Bo- risom Kobalom, Milico Kravos, Iva- nom Verčem, Brankom Sulčičem, Sergejem Verčem in Anico Zerjal realiziral režiser Adrian Rustja, ki to pot že drugič sodeluje s SAG. Pri realizaciji predstave so sodelo- vali še lektorica Mira Sardoč, ko- repetitor Aleksander Rojc, basist Ne- tovalca PSI navedel številne važne pobude pokrajine glede gradnje im- portta, zaščite Krasa, turističnih cest, novega odnosa z osebjem, po- vsem novega socialnega sistema psihiatričnega zdravljenja, skrbstva itd. Volk pa je tudi podčrtal neka- tera prav tako važna vprašanja, ki jih pokrajina ni mogla reševati in je kot primer navedel, da se je premalo naredilo za zaščito kmeti- jstva. V zaključku svojih izjavljaj je odbornik Volk obravnaval tudi nekatere specifično slovenska vpra- šanja. Glede konkretnih vprašanj je dejal, da so se pogosto reševali z nezadostno občutljivostjo in je na- daljeval, da so »najbolj zaradi tega nekateri kolegi med razpravo po- vsem upravičeno kritizirali«.

Kot pozitivne primere je Volk na- vedel priprave za zasedanje o manj- sinah (ki bo ob sodelovanju manjšin), prispevke za Stalno slovensko gle- dališče, slovenske publikacije ob vinskih razstavah, zaposlitev slo- venske prevajalke in zaposlitev zdravnikov ter drugega osebja v psihiatrični bolnišnici. Glede dvoje- zničnih cestnih napisov pa je zas- tovil, da bo odbor v kratkem spre- jel ustrezen sklep.

Zelo kritično je ocenil delo pokra- jinskega odbora načelnik liberalne skupine Sancin, ki je navedel pred- vsem nekatere primere v zvezi z reformo v psihiatrični bolnišnici.

Načelnik socialdemokratske skupine Bego pa je govoril o sestavi prora- čuna in se ostro zavzel za zmanjša- nje izdatkov in za nov sistem, ko- ne bo pokrajinski proračun temeljil predvsem na posojilih.

Za KPI je razpravo zaključil na- čelnik skupine Fontanot, ki je izha- j iz splošnega mednarodnega in italijanskega položaja ter ugotovil nujnost novih političnih odnosov, kot izhajajo iz obnovljene enotnosti v obrambo ustave. Fontanot je nato ugotovil, da so pozitivno ocenili ne- katere stališča pokrajinske uprave in v tej zvezi zlasti pozitivno oce- nilo reformo psihiatrične bolnišnice. Vendar pa obstajajo tudi dvomno- sti in to še zlasti v odnosu do slo- venske manjšine, ko besedam go- slovno sledi dejanja. Te dvomno- sti, ki prihajajo od izraza tudi gle- de na gospodarskih in drugih vprašanj, pa odražajo šibkost formule le- ve sredine.

Načelnik demokristjanske skupine Celli je najprej ugotovil, da formu- la leve sredine povsem ustreza se- danemu položaju, ter navedel vrsto dosežkov pokrajinske uprave. Nato je govoril o demokrističnem sode- lovanju in to še zlasti v zvezi z ofe- zivno neofašizmom, vendar pa je bil mnenja, da tako sodelovanje se ne sme razširiti na trajne odbore, tem- več na skupno zavest, da je treba i- zolirati skrajno desnico.

Razpravo je zaključil predsednik pokrajine Zanetti, ki je bil mnenja, da tokrat proračunska razprava ni bila na isti višini, kot v prejšnjih le- tih in da to dejstvo najbrž odraža določeno družbeno krizo.

Pokrajinska uprava je izpolnila dve veliki obvezi, ki jih predstavlja re- organizacija psihiatrične bolnišnice in nov odnos do slovenske manjšine. Zanetti je podčrtal načelo, da manj- šina predstavlja ogroženost ter dodal, da ni odvisno reševanje teh vprašanj od pokrajine, temveč gre za pristo- jnost vlade in parlamenta.

Proračunska razprava se je zaklju- čila z odobritvijo dveh resolucij, od katerih se prva nanaša na reformo psihiatrične bolnišnice. Resolucijo so odobrili z glasovi leve sredine in KPI, pa so se vzdržali. Druga resolucija se nanaša na krizo tutejih goriv. Z glasovi leve sredine pa so odzo- dili razpravo o resolucijah, ki sta jih predložili svetovalski sku- pini KPI in PLI in to z utemeljitvijo, da bodo ta vprašanja na dnevnem re- du januarja ali februarja, ko bo po- krajinski svet razpravljal o petletnem načrtu. Zelo odprto pa je bilo tudi rečeno, da gre za odločitve razpra- ve o vprašanjih, ki so sedaj predmet preverjanja med strankami leve sre- dine glede tržaške občine.

SEJA SINDIKATA SLOVENSKE ŠOLE

Jutri, 14. decembra 1973, ob 17. uri bo odobrova seja. Na dnevnem redu je razprava o osnutku zakona o položaju profesorjev, izvršenem delu in razno.

SEJA SINDIKATA SLOVENSKE ŠOLE

Jutri, 14. decembra 1973, ob 17. uri bo odobrova seja. Na dnevnem redu je razprava o osnutku zakona o položaju profesorjev, izvršenem delu in razno.

VČERAJ-DANES

Danes, CETRTEK, 13. decembra LUCIJA

Sence vzide ob 7.37 in zatone ob 16.21 - Dolžina dneva 8.44 - Lu- na vzide ob 20.43 in zatone ob 10.17.

Jutri, PETEK, 14. decembra VOJMR

Vreme včeraj: najvišja temperatura 5 stopinj, najnižja minus 0,4, ob 19. uri 4,2 stopinje, zračni tlak 1026,2 mb, stanovitve, brezvetrie, nebo 3/10 pooblačeno, vlaga 56-odstotna, morje mirno, temperatura morja 9,4 stopinje

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 12. decembra 1973 se je v Trstu rodilo 13 otrok, umrlo pa je 12 oseb.

UMRLI SO: 70-letna Ersilia Alber- toni vd. Tuntar, 85-letna Maria Can- zia vd. Statileo, 63-letni Enrico Se- bastianutti, 64-letna Bianca Miani, 71-letni Dante Cadorini, 80-letni Giacomo Bacigalupo, 83-letna Anna Iakovin- va, 64-letna Carmela Bol- cice vd. Sancin, 75-letna Anna Cvet- nich vd. Bortolini, 66-letni Egido Tomadoni, 44-letna Emilia Trevi vd. Cavallet, 70-letna Pia Gentilomo.

KRZNA

SUPER ELEGANTNI MODELI VISJA KAKOVOST MERE JPOVICEV OD 42 DO 54 NASIVKI VELIK PRIHRANEK PELLICCERIA CERVO

1. RST TEL. 796-301 Viale XX Settembre 81, 16/III

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 13. do 16. ure) Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Cro- ce Verde, Ul. Settefontane 39; Alla Giustizia, Trg Libertà 6; Testa d'Oro, Ul. Mazzini 43.

NOCNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30) Al Lloyd, Ul. Orologio 6 - Ul. Diaz 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Picciola, Ul. Oriani 1; Vernari, Trg Valma- ra 11.

Slovensko amatersko gledališče v Trstu

Danes, 13. decembra, ob 20.30 v dvorani PD »L. Cankar« Ul. Montecchi 6

premiera

Miroslav Košuta, Adrian Rustja, Sergej Verč s sodelovanjem Ati- lija Kralja

DLAKA V JAJCU

Satirni kabaret za pokušino

Krstna izvedba

Scena: ATILIJ KRALJ
Kostumi: MARIJA VIDAU
Songi: MIROSLAV KOŠUTA
Glasba in izvedba na celesto: ALEKSANDER VODOPIVEC
Korepetitor: ALEKSANDER ROJC

Jezikovno vodstvo: MIRA SARDOC

Režija: ADRIJAN RUSTJA

Igrajo: Sergij Cerkvenič, Milica Kravos, Boris Kobal, Branko Sulčič, Ivan Verč, Sergej Verč in Anica Zerjal

Tehnični ansambel: Lučka Bati- sta, Danilo Glavina, Franc Meula in Aldo Pipan.

Zaradi varčevanja z električno en- ergijo vljudno prosimo za toč- nost!

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst

Kulturni dom

Štiridesetletnica gledališke dela Staneta Razresena

France Bevk - Boris Grabnar

KAPLAN MARTIN CEDERMAR

(Dramatizacija romana)

Scena: EDVARD ZAJEC
Kostumi: MARIJA VIDAU
Glasba: IVAN MIGNOZZI
Režija: MARIO URŠIČ

Jutri, 14. decembra, ob 16. uri - (abonma red I)

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Ljudski oder

Jaka Štoka

MUTASTI MUZIKANT in NE KLIČI VRAGA

(enodejanski)

Scena: VLADIMIR RIJAVEC
Kostumi: MARIJA VIDAU
Glasba: URBAN KODER
Besedilo pesmi: ERVIN FRITZ
Korepetitor: IGNAČIČ OTA
Režija: ADRIJAN RUSTJA

V soboto, 15. decembra, ob 20.30 v kinodvorani v BAZOVICI

Premiera

GLASBENA MATICA - TRST

Abonmajska sezona 1973-74

Jutri, 14. decembra 1973, ob 20. uri v Kulturnem domu v Trstu

SLOVENSKI OKTET

Jože Kores Marjan Stefančič
Danilo Čadež Peter Care
Andrej Štrukelj Božo Grošelj
Tone Kozlevčar Peter Ambroz

Umetniški vodja DARIJAN BOŽIČ

MLADINSKI KROZEK

Trst

Ulica Giannattusa št. 72

Prilaga danes ob 20. uri v Di- jalskem domu predavanje na temo

ZADEVA WATERGATE

Govoril bo Vojmir Tavčar.

Vljudno vabljeni

Taborniki RMV priredijo 21. decembra ob 17. uri v prostorih Dijaškega doma proslavo 20-let- nice ustanovitve DRUŽINE BE- LIH GALEBOV.</

V zavetišču «Gozzi»
odslej tudi zdravnik

V župnijskem oratoriju v Ulici Sant'Anastasia je prejšnjega dne bila ljudska skupščina, ki jo je sklicala konzulta za «Novo mesto» (se pravi področje zraven železniške postaje). Zbranim je odborik za zdravstvo dr. Pecorari sporočil, da je občinska uprava končno rešila kočljivo vprašanje odprtja zdravniške ambulante v ljudskem zavetišču v U. Gaspare Gozzi. Občinski zdravnik bo iz te ambulante oskrboval tudi prebivalce te mestne četrti, ker je tako zahtevala konzulta, katero je podprl tudi Enotni odbor prebivalcev.

Na sestanku je prišlo tudi do polemike, ker dr. Pecorari ni hotel pristati na zahteve konzulte (govorili so, poleg predsednika, še svetovalec Megi Pepeu in inž. Scarpa, občinski svetovalec Spetič in zastopnik gostov zavetišča «Gozzi» Fdi Faelli) glede možnosti demokratičnega upravljanja posegov tega zdravniškega centra v mestni četrti, kjer se zdravstveno - družbeni problemi kopičijo.

Prosvetno društvo «Vesna» iz Križa vabi člane in prijatelje na redni občni zbor, ki bo v dvorani «Albert Sirk» v nedeljo, 16. t. m., ob 11. uri.

SKLEP TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA ODBORA

Področni načrti za ljudske gradnje tudi pri Opčinah

Ostali področji sta Sv. Ana in Ulica Don Bosco

Občinski odbor, ki mu predseduje župan inž. Marcello Spaccini, je na zadnji seji poveril odborniku za urbanistiko De Luci nalogo, naj naroči ustreznim tehničnim službam tržaške občine nalogo, da izdelajo podrobne načrte za ureditve do- ločil zakonov o ljudskih gradnjah, ki so znani po št. 167 in 865. Tehnični uradi bodo, po naročilu občinskega odbora, morali pripraviti področne načrte za ljudske gradnje, skladno s splošnim regulacijskim načrtom.

Občinski odbor je bil mnenja, da je treba področne načrte izdelati za Ulico Don Bosco, področje zasilnih barak pri Sv. Ani in Opčine.

Prometni ukrepi
tržaške občine

Zaradi obnavljanja metanovodne napeljave v Ul. Lavareto, je župan odredil začasno preprovo vožnje za vsa vozila v omenjeni ulici in sicer

od križišča z Miramarskim drevo- redom do poslopja s hišno številko 54. Zaradi polaganja novih metanovodnih cevi bo v teh dneh zaprta tudi Ul. Solitro in sicer v predelu od križišča z Videmsko ulico do križišča z Ul. Cordaroli. Prepoved bo veljala za vsa vozila, dokler ne bodo zaključili dela, toda le ob delavnikih od 7.30 do 17. ure.

Trgovine bodo odprte
tudi 23. decembra

Tržaška občina je delno sprejela predlog združenja trgovcev o od- prtju trgovin za praznike Trgovine bodo odprte po običajnem dopoldanskem urniku tudi v nedeljo, 23. decembra. Občina je tudi preklala obvezno tedensko zaporo v tednu od 10. do 15. decembra za vse tr- govine, ki bi morale biti zaprte v ponedeljek dopoldne ali v sredo po- poldne.

SKLEPI ORGANIZACIJE FEDERCOOP

Redno preskrbo je treba zagotoviti
z učinkovito potrošno politiko

Pomen zadružnih organizacij pri preprečevanju špekulacije

Pokrajinski odbor zadružne zve- ze Federcoop za Goriško je imel v ponedeljek 10. t.m. sejo, na ka- si so odborniki proučili vpraša- nja v zvezi s hudo gospodarsko kri- zo, ki je nastala v proizvodnji in trgovini v zvezi z drugim razdob- jem zamrznjenih cen, obdobjem, ki se je začelo 1. novembra.

Zadružna zveza je skrbno prou- čila probleme, ki so nastali za- razli kopčenja in skrivanja blaga široke potrošnje, kar je povzročilo veliko razburjenje in zaskrblje- nost med potrošniki tudi na Goriš- kem. Do takih izkoriščanj izred- nega položaja v zasebno korist in špekulacij je prišlo predvsem pri zivilih, ki so pošle zaloge teste- nikov, sladkorja, olja in paradižni- kov. Isto lahko rečemo tudi o go- rivi, kjer je začelo primanjko- vati bencina, nafte za avtoprevo- znike, kerozina in nafte za ogre- vanje bolnišnic, šol ter zasebnih

stanovanj. Zato zadružna zveza po- novno poudarja, da so potrebne temeljite reforme razdelitve si- stema ter da je potrebno z učin- kovitimi sredstvi doseči gospodar- sko nadzorstvo in popolnoma spre- meniti dosedanj sistem, ki se je izkazal kot zastarel in neučinko- vit.

Pri taki reformi za učinkovitejš- še načrtovanje, ki naj bi jo spro- žili javni organi in ustanove, je še posebno važen poseg zadružni- štva, sodelovanje sindikatov in go- spodarsko sodelovanje posameznih občin, pokrajine in dežele. Vse te ustanove morajo složno delovati v obrambo cen in kupne moči po- trošnikov, v obrambo cen kmetijs- kih pridelkov in obenem priznati tudi važno vlogo maloprodajalcev in njihovih združenj.

Pri tem je treba ukinuti tudi vse potrebno, da se prepreči špe- kulacije ob 13. plači.

Federcoop priporoča tudi dežel- ni, pokrajinski in krajevni upra- vam, da pravilno upoštevajo za- družništvo in njegovo vlogo v po- sameznih središčih na Goriškem. To velja zlasti za gradbeništvo, kjer morajo krajevne urave iz- vajati predpise zakona 865.

Vodstvo zadružne zveze Feder- coop je sprejelo tudi sklep, da se bo obrnilo na sindikate, demo- kratične sile, in na druge gospo- darske in socialne organizacije na Goriškem in predlagalo sklicanje posebnega zborovanja, na katerem naj bi skupaj določili gospodarske in socialne smernice za bodočo učinkovito vlogo zadružništva pri politiki gospodarske obnove, zapo- slitve in jamstva za tako potrošno politiko, ki bi omogočila učinko- vitno in redno preskrbo goriškega prebivalstva.

PSI podpira avtonomijo
dijaških skupščin

Goriška federacija PSI je preu- čila šolski položaj v Gorici ter stališča medšolskega dijaškega od- bora. Federacija v celoti podpira zahteve študentov po novem, de- mokratičnejšem odnosu med vsemi šolskimi strukturami.

Zlasti stranka podpira zahtevo po avtonomiji skupščin, ki je bi- stvenega pomena za življenje šol- skega zavoda. Zagotoviti je treba vsem dijakom pravico do uporabe šolskih poslopj za samostojne po- bude, ki naj dijake informirajo, jim omogočajo študij in diskusije, vse to pod neposrednim nadzor- stvom in odgovornostjo samih di- jakov, kakor je to zapisano v spo- ročilu medšolskega odbora. Fede- racija PSI v goriški pokrajini se obvezuje na vseh odgovornih ravneh podpirati uresničevanje takšne po- litike.

Posredovanje v Rimu
za podaljšanje proste cone

Goriški poslanec Marocco je spo- ročil predsedniku trgovinske zborni- se v Gorici Lupieriju, da je v zvezi z vladnim sklepom za po- daljšanje dosedanjega režima proste cone za Gorico in Sovodnje še za eno leto, se pravi do konca leta 1974, ko naj bi stopil v veljavo novi izpopolnjeni zakon o prosti coni, posredoval pri finančni komi- siji v senatu. Ta komisija je za- davni zakonski osnutek odobrila na svojem zasedanju včeraj, 12. de- cembra. V najkrajšem času ga bo odobrila tudi komisija poslanske zbornice, da bi zakon o podaljšanju stopil v veljavo in vsekakor pred 31. decembrom.

Identificiran
in aretiran
34-letni ropar

Včeraj v prvih jutranjih urah so tržaški karabinjerji aretirali v Ro- manu 34-letnega delavca Severi- na Beriona iz Verse pri Romansu. V torko pozno zvečer se je 40-letni Luigi Zoratto iz Ul. Trieste 56 v Štancanu mudil s prijatelji v

restavraciji «Al papagallo» v Šta- rancanu, kjer je opazil, da ga ne- znani človek sumljivo opazuje. Mož ni dal temu velikega pomena in nadaljeval s prijatelji pogovor. Ob eni in pol ponoči, ko je zapustil lokal, je opazil, da mu je nekdo preluknjajal kolo avtomobila. Med- tem ko je Zoratto menjal kolo, ga je neznanec, ki ga je že videl v lokalu, napadel, ga daval in ga večkrat brnil, tako da je mož ne- zavestno obležal in so ga morali odpeljati v bolnišnico, kjer bo za- radil poškodbe na nogi ostal 30 dni. Med napadom ga je Berion oropal za 53.000 lir, ki jih je de- lavec imel v žepu suknjice. Napa- dalec na srečo ni opazil, da ima Zoratto drugih 100.000 lir skritih v nogavici.

O dogodku je bila obveščena bližnja postaja karabinjerjev, ki je na podlagi opisa identificirala napadalca in ga včeraj ob petih zjutraj aretirala na domu.

ZA VRTEC IN ŠOLO JE NAČRT ŽE ODOBREN

V severnem slovenskem šolskem središču
je predvidena tudi trgovska strokovna šola

V prihodnjem tednu bodo inž. Močniku naročili izdelavo načrta

Naši predniki so s svojimi sred- stvi zgradili slovenske šole v Gori- ci, v katerih so združene, z izjemo trgovskega zavoda, vse mestne šole, od vrtec in osnovnih šol do vseh vrst nižjih in višjih srednjih šol. Vse te šole so zgradili ob obra- tu stoletja, nekaj prej in nekaj let kasneje. Leta 1898 so zgradili šolski dom v Ul. Croce, 1908 pa Gregorčičev dom, ki je tik šolskega doma in v katerem je učiteljske. Leta 1904 so v Ul. Randaccio zgradili mali dom (dvojišna zgradba), le- ta 1908 pa novi dom. Naši predni- ki so zgradili še marsikaj drugega, toda to presega okvir, ki smo si ga zastavili danes. Potemtakem imajo te šole že spoštljivo starost, ki tudi tri neprimernosti, kot so hiše, ne- kaj pomeni. V teh šolah se že vsa povojna leta vzgaja mladi goriški slovenski rod. Sprva so te šole u- strezale namenu in so bile na ravni vseh ostalih šol v pokrajini. Odkar so krajevne ustanove zgradile celo vrsto sodobnih poslopj za italia- nske šole in odkar prihaja do razko- raka med splošnim poboljšanjem stanovanjskega fonda in razmer, v katerih živi slovenski šolar, pa se naša narodnostna skupnost vedno bolj odločno zavzema za odpravo zamude, ki je postala tako očitna glede naših šolskih potreb. Naša šolska poslopja ne ustrezajo več osnovnim predpisom in potrebam. V osnovni šoli v Ul. Croce, na pri- mer, so ugotovili nadpoprečno šte- vilno otrok z okvarami na očeh in s tem v zvezi večji odstotek otrok, ki uporabljajo naočnike. Pojav ima svoj odgovor v dejstvu, da morajo otroci osnovne šole tudi čez dan uporabljati umetno svetlobo. Če so bile zgradbe v Ul. Croce nekda- j znozne, danes niso več. Zato z u- pravičenim zanimanjem spremljamo

vsa prizadevanja odgovornih dejav- nikov, da bi se tudi za potrebe slo- venske šolske mladine zgradila so- dozna poslopja.

Pred časom smo poročali o od- ločitvi goriške občinske uprave, da načrtuje šolsko središče v severnem delu mesta, in sicer za vrtec, osnov- no šolo, učiteljske in gimnazijo- licej, ki se sedaj stiskajo v poslop- ju v Ul. Croce. Občinska uprava je odobrila načrt, ki ga je inž. A- dolf Močnik izdelal za dve zgradbi v Ul. Campi, za otroški vrtec in osnovno šolo. Načrt je odobren in občina čaka samo še dekret dežel- nega organa za javna dela. Ta nač- rt predvideva tri odseke otroškega vrta in 10 razredov za osnovno šolo s celodnevnim poukom, kjer je predvidena tudi kuhinja za šir- še potrebe šolskega centra v tem kraju.

V prihodnjem tednu pa bo občin- ski odbor razpravljaj o konvenciji med občno in projektantom inž. Močnikom za izdelavo načrta trgov- skega strokovnega zavoda, ki bi ga zgradili v neposredni bližini otro-škega vrta in osnovne šole, in si- cer na drugi strani parka, ki je na tem prostoru predviden v regula- cijskem načrtu.

Na podlagi načelnega dogovora z občno je inž. Močnik načrt že iz- delal in ga je včeraj razkazal rav- natelju trgovskega zavoda prof. Mi- haelu Rožiču in članom profesorske- ga zbora. Projektant je svoj čas s šolniki že govoril o potrebah slo- venskega šolstva, ki se nanašajo na šolske zgradbe in so načrti, ki jih izdeluje odraz tudi teh potreb.

Načrt predvideva izgradnjo pritiš- nega in enonadstropnega poslopja z okoli 8.000 kub. metri prostorni- ne. V pritiščju bodo trije razredi, v prvem nadstropju pa dva. V priti- ščju bo avditorij za zborovanje, prostori ravnateljstva, profsorska soba in upravni prostori. Predvide- ni so prostori za strojeopisje, strojno računstvo in komercialno tehniko ter kabinet za fiziko in kemijo. Hod- nik bo obdan z vitrinami, v kate- rih bodo dijaki razstavljali mate- riale iz svojih krožkov. Ker gre za strokovni zavod, ki bo ustvarjal nov profil človeka, zelo iskanega v naši družbi, je načrt upošteval tudi možnosti prirejanja tečajev v zgrad- bi za izpopolnjevanje v sodobni teh- nici računstva. Poleg tega je pred- videna knjižnica, ki bo lahko slu- žila za popoldansko skupniško uče- nje.

Pročelje zgradbe bo vseskozi ste- klenasto in bo omogočalo maksi- malni dostop svetlobe, ki ga bo mo- goco uravnnavati v skladu s potre- bami. Odprto vprašanje je gradnja telovadnice na tem kraju, vendar obstajajo možnosti tudi zanj. Po sedanjih izračunih bi ta nova zgrad- ba stala okoli 250 milijonov lir. Pristojno deželno odobrnistvo je sporočilo svojo pripravljenost na- kazati 100 milijonov lir. Občinski odbornik za javna dela Agati, ki se neposredno zanima za to vpra- šanje, razume njegov pomen in pri- čakujemo, da ga bo podprla vsa občinska uprava.

V trenutku, ko se nam kažejo prvi znaki smeri razvoja šolskih gra- denj — za sedaj je vse samo na papirju — se sprašujemo, če ne bi kazalo s stališča širših interesov odpreti vprašanje celotne strukture slovenskega šolstva in jasneje na- kazati naše potrebe, ki jih že dolgo časa ugotavljamo, po vzgoji so- dobnih profilov ljudi z višjo sred- nješolsko izobrazbo, kakršne proiz- vodnja vsako leto sproti zaposli, brž ko pridejo do diplome. Gre za vpra- šanje, v katerem imamo kot celota velik deficit in ki je izrazito poli- tične narave. Zdi se nam, da bi o teh gradnjah lahko načeli širši go-ovor o splošnih potrebah naše skup- nosti, zlasti pa o našem prilagaja- nju razvijajoči se industrijski druž- bi.

Če bomo premislili otroški vrtec in osnovno šolo iz Ul. Croce v Ul. Campi, potem bi lahko občinska u- prava restavrirala staro zgradbo in jo usposobila za gimnazijo, licej in učiteljske. S tem bi odpravila z dneve- »

podpredsednika društva učitelja Franka Karliča iz Podbarnasa.

Jutri v Škrutovem
predavanje o narečju

Jutri ob 20.30 bo v okviru be- neških kulturnih dnevor, ki jih prireja študijsko središče «Nediza» iz Špetra Slovenov, govoril v hotelu Centrale v Škrutovem v občini Sv. Lenart prof. Anton Maria Raffo, docent za slovansko filologijo na vseučilišču v Bologni. Tema predava- nja bo narečje v Nadiških dolin- nah. Predavatelj je poleti 1972. leta proučeval narečje v raznih krajih v Nadiških dolinah in bližnji soses- čini ter je njegove izsledke obja- vil Societa Filologica Friulana. U- niverzitetni profesor bo jutri očrtal značilnosti narečja v vzhodni Slo- veniji ter ga primerjal z ostalimi slovenskimi dialekti. Hkrati bo na- kazal možnosti za njegovo ohranitev in njegov razvoj.

Izleti

Slovensko planinsko društvo priredi v okviru akcije «planinstvo in šport za vsakogar» pohod v Sentmaver, ki bo v nedeljo, 16. decembra. Zbra- lišče pri pevmskem mostu ob 10. uri. V primeru slabega vremena pohod odpade.

Razna obvestila

Mladinski krožek Gorica vabi mla- de iz mesta in okolških vasi, da se ob nedeljah udeležijo plesnih čajank, ki jih prirejuje v klubski dvorani na Verjdevnem korzu 13. Čajanke bo- do na sporedu vsako nedeljo in ob praznikih od 18. do 22. ure. Vabila, brez katerih je vstop prepovedan, se lahko dobijo pri Eljani Bensa na se- dežu SPZ, Ul. Malta 2 in pri Ivo Berdonu v Štandrežu.

Kino

Gorica
VERDI 16.00—20.45 «La proprietà non è più un furto». U. Tognazzi. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.
CORSO 16.30—21.00 «La schiava». L. Buzzanca in K. Spaak, Barvni film.
MODERNISSIMO 17.00—21.00 «La pi- scina». R. Schneider in A. Delon. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.
VITTORIA 16.00—21.00 «Malizia». L. Antonelli in T. Ferro. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.
CENTRALE 17.15—21.00 «1999 con- quista della Terra». J. Murray in R. Montalban. Barvni film.

Tržič

AZZURRO 16.00—21.00 «La notte che Maria urlò nella tomba». Barvni film.
EXCELSIOR 16.00—21.00 «La proprietà non è più un furto». Barvni film.
PRINCIPE 17.00—21.00 «Casa di bam- bola». Barvni film.

Nova Gorica

SOČA «Sutjeska». jugoslovanski barv- ni film ob 18.00 in 20.30.
SVOBODA «Cizum» kralj ranče- rjev, ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.
DESKLE «Trdokozec», ameriški barv- ni film ob 19.30.
RENCE «Nepremagljivi Sam Wallash», ameriški barvni film ob 19.00.
PRVAKAL Prosto.
KANAL «Dvorne spletke», francoski barvni film ob 20.00.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna Villa San Giusto, Korzo Ita- lija 244, tel. 83538.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU

Danes ves dan in ponoči je v Tr- žiču dežurna lekarna Rismondo, Ul. Toti, tel. 72701.

Vedno toplo priporočen

(Prispe pred drugimi
in nima problemov s parkiranjem)

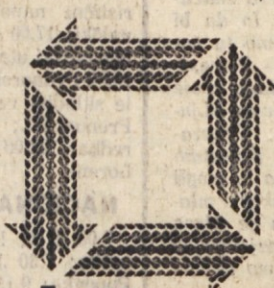
S tem da je nova prometna ure- ditev povečala brzino pretoka, je privedla do tega, da je avtobus po- stal privilegirano prometno sred- stvo. Prevoz na določeni progi je možen v močno skrajšanem času. To pa tudi zaradi rezerviranih protismernih stez za javna prevozna sredstva.

Z avtobusom prispemo danes v središču mesta hitreje kot s svojim vozilom, voznja je cenejša in ogumno se tudi problemu parkiranja.

In to bo še bolj enostavno, ko bo- do sinhronizirali in povezali s kom- puterjem vse semafore. Posebna na- prava bo namreč najavljala javno prometno sredstvo komputertju, ki mu bo dal prosto pot.

V interesu vseh se bo treba ve- dno bolj privajati uporabi javne pro- metne službe, ki jo bodo nepresta- no izpopolnjevali.

Kajti v modernih me- stih je edinole v javnih prevoznih sredstvih rešitev prometa.

Da se bomo laže vozili po Trstu

Tržaška občina, Odsek XIII, Oddelek za promet

SMUČANJE

EVROPSKI POKAL

Zopet lepa zmaga italijanskih barv

Giordanijeva prva v slalomu, Tisotova pa na lestvici za EP

COURCHEVAL, 12. — Italijanska smučarka Claudia Giordani je zmagala v slalomu v Courchevalu, potem ko je zasedla prvo mesto v obeh vožnjah. V drugem spustu je prispela na cilj pred svojo klubsko tovarišico Tisotovo, ki je zasedla drugo mesto tudi na skupni lestvici.

Tekmovanje v Courchevalu je bilo veljavno za točkovanje za evropski ženski smučarski pokal.

Končno lestvica:

1. Claudia Giordani (It.) 71'18"
2. Cristina Tisot (It.) 72'22"
3. Odile Chalvin (Fr.) 72'81"
4. Rolland (Fr.) 72'95"
5. Puig (Sp.) 73'78"
6. Tarinelli (ZDA) 74'70"
7. Rollins (ZDA) 74'91"
8. Teague (ZDA) 75'03"
9. Iliff (GB) 75'31"
10. Fasoli (It.) 75'43"

Lestvica za evropski pokal je po tem tekmovalju taka:

1. Tisot (It.) 42
2. Serrat (Fr.), Ray (F.) in Giordani (It.) 25
3. Poulsen (ZDA) in Kreiner (Kan.) 20
4. Spiess (Av.), Debenard (Fr.) in Chalvin (Fr.) 15
5. Rolland (Fr.) 11

NOGOMET

VARSÁVA, 12. — Glasnik poljske nogometne zveze je danes izjavil, da je Poljska pisemno potrdila mednarodni nogometni zvezi svojo udeležbo na svetovnem prvenstvu leta 1974.

V SOBOTO V DOBERDOBU

Poročeni spet podlegli

V soboto popoldne so na novem nogometnem igrišču v Dobrodo ob igrali povratno tekmo med poročenimi in neporočenimi predstavniki vasi. Kot smo že pisali, so pred nekaj meseci odigrali prvo srečanje, ki se je končalo s tesno zmago fanov. Pri prejšnjem srečanju, so poročeni tožili, da jih je sodnik oskodoval, ker je razveljavil pravičen zadetek. Zato so tokrat poklicali v vas izkušene sodnika, ki je prišel nalašč iz Ronk (s kolesom).

Družinski očete so hoteli dokazati, da je bil prvotni poraz nezustuden, zato so se skrbno pripravili. Na igrišču pa jim ni teklo tako kot so računali, saj so tekmo izgubili s 4:3. Igrali pa so veskovi v napadu in so tudi prvi povedli. Njihov najnevarnejši napadelec Ferfolja je zgrešil enajstmetrovko in je enkrat iz prostega strela zadel vratnico. Igra neporočenih je slonela predvsem na pazljivosti obrambi in zanesljivem vratarju Jelenju. V napadu pa niso pokazali nič posebnega in so prišli do zadetkov le po naključju ali zaradi nepazljivosti nasprotnika. Vsekakor je bila tekma lepa in privlačna za številno občinstvo, ki je prihitelo naviti za te ali one «kolege». Po končani tekmi so sklenili, da bodo taka srečanja še prirejali. Sedaj ko se je zima pričela ne bo manjkalo prilike, občinstva pa menda tudi ne, ker zaradi prepovedi vožnje ob nedeljah z avtomobili drugih zabav v vasi ni.

V primorski nogometni ligi Enajsterica iz Renč letošnji jesenski prvak

Po treh sezonah so nogometaši iz Renč osvojili naslov jesenskega prvaka v primorski nogometni ligi. Zato je prav, da si ob tej priložnosti nekoliko približamo delovanje tega mladega in simpatičnega športnega kolektiva.

V letu 1971 je nogometni zanesljivi Branko Turel iz Renč zbral okrog sebe skupino športnih delavcev, ki so ustanovili nogometno sekcijo v okviru TVD Partizan Renče. Takoj je klub začel tekmovali tudi s pionirsko in mladinsko ekipo. V letu 1972 so se že pokazali prvi sadovi načrtanega dela in pionirski, mladinski ter članski moštvo so se potegovali za prvo mesto v svojih kategorijah.

Letos poleti pa so v Renčah obnovili nogometno igrišče. Staro površino so preorali, nanjo navozili 1.500 kub. metrov zemlje. Igrišče je dobilo tudi ustrezne dimenzije 115 x 65 m. Uredili so tudi namakanje iz bližnje Vipave. Tako je igrišče postalo eno najkvalitetnejših na Primorskem. Že v petem kolu, to je v oktobru so prvič zaigrali na novem igrišču.

Popolnoma do izraza pa je načrtno delo prišlo letos jeseni, ko so se povzpeli na čelo lestvice. Največja želja vseh športnih delavcev v Renčah pa je uvrstitve v višjo, to je v conko nogometno ligo. Najpogostejši vzrok za to je vse delo, od številnih prostovoljnih ur pri graditvi igrišča, do vseh ostalih del, na povsem amaterski bazi.

ZARADI PRITOŽBE V «športnem zaporu»

RABAT, 12. — Predstavniki maroške nogometne reprezentance, ki je v nedeljo izgubila v Kinšasi proti Zaireju tekmo za uvrstitve na svetovno prvenstvo, so se pritožili pri mednarodni nogometni zvezi zaradi nepravilnega sodenja in pa zaradi dejstva, da so jih gostitelji držali več ur zaprtje v sličnicah. S tem naj bi jim onemogočili vložiti pritožbo proti nepravilnemu prvemu zadetku.

ROKOMET

Na svetovnem ženskem rokometnem prvenstvu v Jugoslaviji je v polfinalu Poljska premagala Jugoslavijo z 9:8.

V drugi tekmi je SZ igrala z Dansko neodločeno 10:10. Poleg teh držav, ki igrajo v B skupini, nastopajo v polfinalu A skupini še Madžarska, Romunija, CSSR in Norveška.

OBVESTILO

SPD priredi v nedeljo, 16. t.m. 8. JESENSKI SPREHOD. Zbirališče bo pri Obelisku ob 10. uri. Od tod bodo udeleženci krenili po Napoleonski cesti na Prosek.

ODOBJKA

V PRVENSTVU MLADINCŲ

Mladi Elio Kralj med najboljšimi

Bor — S. Giacomo (15:1, 15:5, 15:11) 3:0

BOR: B. in E. Kralj, Kodrič, Požar, Košuta, Nadlišek, Šiško, Zejral.

S. GIACOMO: Bradascia, Cesar, Marchesi, Zubin, Mengazzi, Crismani, Mosca, Scignar, Viezzoli.

SODNIK: Conte.

V tretjem kolu mladinskega odbojkaškega prvenstva so Borovi fantje v samir štiridesetih minutah odpravili doslej še neporaženo sesterko S. Giacomu. «Plavi» so tokrat zaigrali s popolno postavo in so se prikazali v povsem drugačni luči, kot v prejšnjih srečanjih. Dejstvo, da so nasprotniki v prvih dveh setih osvojili skupno le šest točk je dovolj zgovoren dokaz za to.

Borovci so imeli nekaj težav le proti koncu tekme, ko so skušali predvajati sodobnejšo igro, s hitrimi akcijami. To jim ni popolnoma uspelo, vendar je jasno, da bodo z vztrajnim treningom osvojili tudi tak način igre.

Med «plavi» se je tokrat izkazal zlasti Elio Kralj, ki se razvija v dober odbojkar, enako koristnega ob mreži in v polju.

MIG

ODOBJKA

Pernarčičeva in Kalanova v ospredju

Kras ni imel v soboto nobene možnosti

Prihodnja tekma bo za Bor dokaj težka, Kras pa je kandidat za osvojitev obeh točk

B LIGA — članice

Tržaške drugoligašice so poskrbele v derbiju z AGI za prijetno presenečenje. V srečanju z Gorickankami so odigrale prav gotovo svojo letošnjo najboljšo tekmo. Nasprotnice so bile proti sobotnemu Boru brez moči. Žilavo so se upirale v prvih dveh setih in ko so uvidele, da bo mogoče doseči le častni poraz, so nekoliko popustile. Pri «plavih» to pot ni bilo slabosti; posebej sta blesteli Pernarčičeva in Kalanova.

Doslej voditelj Junior je kar sredi kraja Casale Monferrato položil orožje proti razigranim igralkam Vignoni, ki so prevzele prvo mesto na lestvici. Korak z voditeljic se vedno drži zastonj od Libertas iz Brescie, ki so doma premagale Marzotto po štirih setih igre. Po izredno dobrem začetku drsi nezadržno proti dnu tržaška OMA, ki se je vrnila praznih rok

tudi z gostovanja v Comu.

Kot smo že omenili je prišlo na lestvici do ponovnih sprememb. Junior je trenutno na tretjem mestu. Na prvem mestu je Vignoni, ki je bil prej drugi; korak višje se je povzpela tudi Libertas iz Brescie. Bor se je povzpela na razpredelnico za dve mesti navzgor. Za dve mesti je nazadovala AGI, eno pa OMA.

IZIDI 5. KOLA
Libertas Brescia — Marzotto 3:1
Junior — Vignoni 0:3
Briantea — OMA 3:2
Bor — AGI 3:0

LESTVICA
Vignoni Gattolengo 5 4 1 12 5 8
Libertas Brescia 5 4 1 13 8 8
Junior C. Monf. 5 3 2 11 7 6
Bor Trst 5 3 2 10 10 4
OMA Trst 5 3 2 10 11 4
Briantea Como 5 3 2 9 12 4
AGI Gorica 5 3 2 8 13 2
Marzotto Valdengo 5 1 4 9 14 2

PRIDODNE 6. KOLO: Vignoni — Briantea, Marzotto — Junior, Bor — Libertas Brescia, AGI Gorica — OMA Trst.

V prihodnjem kolu čaka odbojkarice Bora dokaj težak nastop. Če bodo tudi v soboto zvečer prikazale tako konstantno in linearno odbojko, kot proti Gorickankam, bo res trda predla gostjam. Zmaga proti Libertasu s katerim ima Bor odprt račun, ne bi bila samo prestižnega amak še v večji meri praktičnega pomena. Marzotto bo to pot gostil Junior in to bo spet priložnost za «domače» sodnike. Vodeči Vignoni se bo doma spoprijel z Brianteo in ima praktično še deset točk. Derbi kola bo v Gorici med AGI in ONA. Glede na dosedanje nastope imata oba tekmece enake možnosti za uspeh.

C LIGA — člani

Od Zgončevine je bilo skoraj ugotovljeno pričakovati, da bi v Padovi dosegli kak več kot poraz. Vodeči Libertas jih je odpravil po samo treh setih igre in je zopet porazil, da bo verjetno dosegel v letšnjem prvenstvu napredovanje v B ligo.

Solidna ekipa Tiselli ni mogla zaustaviti niti doma vse boljših asilcev iz Trevisa. Tesh odbojkarjev se boji celo Libertas. Zastopniki Caldini so kar sredi Gorice prepustili točki odličnemu Casadiu iz Ravene. Ekipa prof. Pipena GMT je razmeroma lahko odpravila slabi ACLI iz Montecchia.

Na vrhu lestvice sta še vedno Libertas in Casadio z enakim številom točk. Za dve točki zaostaja Dall'Acqua, potem pa je velika praznina, saj imata GMT in Tiselli samo štiri točke. Zgončevini so zdržniki za mesto niti, ker je Caldini odvezel šel Casadio.

IZIDI 5. KOLA
Tiselli — Dall'Acqua 0:3
Caldini — Casadio 1:3
Libertas PD — Kras 3:0
GMT Trst — ACLI Montecchio 3:0

PRIDODNE KOLO: Dall'Acqua — Caldini, GMT — Tiselli, ACLI Montecchio — Kras, Casadio — Libertas Padova.

ŽENSKI NOGOMET

CIUDAD MEXICO, 12. — Ženski mednarodni nogometni turnir, ki bi se moral pričeti danes v mehiški prestolnici so prenesli na soboto, ker niso vse ekipe prispеле pravočasno v mehiško glavno mesto. Nastopale bodo ženske reprezentance Perua, Italije ter državna in mladinska reprezentanca Mehike.

TENIS

PO ANKETI V BOSTONU

Romun Ilie Nastase najboljši na svetu

BOSTON, 12. — Športni časnikarji, ki so se zbrali v Bostonu na turnirju najboljših teniških igralcev sveta, so izbrali Romuna Nastaseja za najboljšega teniškega igralca na svetu, kot igralca pa so postavili na prvo mesto Avstralko Margaret Court. Nastase je prejel letno denarno nagrado v višini okrog 120 milijonov lir.

TEDENSKI KOMENTAR

TEDENSKI PREGLED

Praznični «most» otežkočil razna košarkarska prvenstva

Med mladinci so celo odpovedali vsa srečanja

prvenstveno tekmo, in to prav proti prvemu z lestvice Italsidru. Mnenje trenerja Italsidra Giannija Putuzija o naših košarkarjih: «Po letovci so me presenetili. Vedel sem, da naša naloga ne bo najlažja. Nisem pa pričakoval takšnega odpora. Pripomniti moram tudi, da so moji fantje slabo igrali. Predvsem v napadu nismo znali vsiliti poletovne svoje igre. V soboto pa smo igrali proti Patriarici, ki je še nepremagana na vrhu lestvice.»

V soboto in nedeljo so prekinili vse tekme. Odigrali so v ponedeljek odločno srečanje med Poletom in Italsidrom. Izid: Italsider — Polet 65:54.

LESTVICA:
Patriarica in Italsider 8 točk, Lloyd Adriatico, Radici Arte A 6, Tigers 4, Polet in Radici Arte B 2, Servolana in Itala 0.

PRIDODNE KOLO (16. 12.)
Italsider — Patriarica, Lloyd Adriatico — Servolana, Itala — Radici Arte B, Polet — Tigers (15. t. m. ob 18.30). Počitek: Radici Arte A.

Ocene P.d.: A. Sosić (P) 2 in Guštin (P) 1.

PRVENSTVO «POMLAD»

Zaključil se je prvi del prvenstva «Pomlad». Inter 1904 je potrdil tudi v tem prvenstvu svojo premoč, saj je končal prvi del brez poraza. Presenetljivo je tudi tretje mesto moštva SABA, ki je celo startalo z namenom, da bi se enakovredno borilo z Interjem 1904. Za lepo presenečenje je poskrbelo Poletova ekipa, ki je povsem nepričakovano dosegla dve zmagi in je na splošno zapustila povsem dober vtis. S svojimi fanti je zadovoljen tudi trener Poleta Sergij Tavtar, ki pravi: «V tem prvenstvu smo startali, da bi si pridobili novih izkušenj. Nismo računali na zmago. Po prvem delu smo osvojili že dve, kar je za nas lep uspeh. Fantje so se v vseh srečanjih dobro borili in sem zato s tem delom prvenstva zadovoljen.»

PRVENSTVO «POMLAD»

Borovci so tokrat nerodno zgnubili proti skromni peterki Libertasu iz Barkovlje, ki je tako dosegla prvi točki v tem prvenstvu. Sodnik Giacomi se je po tekmi ustavil v borovci in jim je povedal nekaj svojih sodniških dopisilcev. O tekmi Libertas — Bor pa je dejal, da je bilo storjenih vse preveč napak pri korakih na eni in drugi strani in je zmaga šla bolj izkušenim košarkarjem Libertasu.

Kontovel v nedeljo ni igral. Košarkarska zveza je bila v tožbah pri določevanju sodnikov zaradi dveh praznikov in s tem v zvezi zaradi prekinitve prometa z avtomobili.

IZIDI 3. KOLA:
Libertas Barkovlje — Bor 61:57, Libertas Trst — Segrado 77:63.

PRIDODNE KOLO (16. 12.)
CGI — Libertas Barkovlje, Villess — Kontovel (11.00), POM — Libertas Trst, Itala — Segrado. Počitek: Bor.

Vse kaže, da bo Kontovel igral v soboto v popoldanskih urah. Ocene P.d.: Kapić (B) 5, P. Starc (K) in Barazzutti (B) 2, B. Daneu (K), Vatovec (B) in Hrvtić (B) 1.

MLADINCI

Poletovi košarkarji so v ponedeljek morda odigrali svojo najboljšo

ITALIJANSKI POKAL

Med «velikimi» zmagala le enajsterica Interja

V včerajšnjih tekmah je prišlo do več presenečenj

RIM, 12. — Danes so odigrali prva srečanja obeh skupin nogometnega turnirja za italijanski pokal. Prišlo je do nekaterih presenečenj, saj je Palermo premagal turški Juventus kar z 2:0, Cesena je odpravila Lazio z 2:1, v Bologni pa je domače moštvo premagalo s tesnim 1:0. Milan ter tako v teku štirih dni odpravilo drugega milanskega predstavnika. Od «velikih» je zmagal le Inter, ki je premagal Atalanto s klasičnim 2:0.

A skupina:
Bologna — Milan 1:0
Inter — Atalanta 2:0
Lestvica: Inter in Bologna 2, Milan in Atalanta 0.

B skupina:
Cesena — Lazio 2:1
Palermo — Juventus 2:0
Lestvica: Palermo in Cesena 2, Lazio in Juventus 0.

IZIDI 6. KOLA
Inter 1904 — Polet 55:31, Riceratori — Bor 76:72, Lloyd Adriatico — SABA 76:66. Počitek: Italsider.

Breg — Vesna: Zarko Race in Livij Caharija v borbi za žogo

Sinoči se je sestel v Ul. Geppa v Trstu novoizvoljeni odbor Zdrženja slovenskih športnih društev v Italiji na svoji prvi seji. Novozvoljeni odbor, kateremu je predsedoval Bojan Brezigar, je iz svoje srede izvolil dva podpredsednika. Za tržaško področje je izbral Emila Boleta, za gorško pa Dina Ronerja. Odborniki so med drugim začrtali v grobni obrisi smerice bodočega delovanja

SPECTATOR:

92.

MAFIJA VČERAJ in DANES

Časniki so komentirali in alarmirali. Turinska «Stampa» je pisala:

«To je stvarnost. Člani komisije se pripravajo, mafija pa se je začela nasmihati. In koliko žalosti, koliko jeze, koliko nezamiranja pri tistih, ki so sanjali o neki čistejši in bolj civilizirani Italiji.»

Najpomembnejši motiv, zaradi katerega je prišlo do sporov med strankami in ki je paraliziral del komisije proti mafiji, je bilo mesto Palermo, ki je baza in središče aktivnosti urbanizirane mafije. Občina je v rokah demokršćanov. Komisija je z raziskavami ugotovila strahotne stvari, pa so izdelali tudi dokumentirano poročilo. Po tem poročilu je možno sklepati, da je mafija prav zaradi sodelovanja odgovornih činiteljev, politikov in funkcionarjev, zavlada nad Palermo, oziroma, da dominira pri javnih delih, pri regulacijskem načrtu mesta glede na razdelitev in cene zemljišč, pri mestni snagi, pri prodaji sadja in zelenjave, mleka itd. in da je mafija imela v najemu od občine celo pobiranje občinskega darika in taks! Trdili so, da je omenjeno poročilo «resnična bomba» in nastal je problem: objaviti ga ali ne?

Do objave omenjenega poročila ni prišlo, toda razvijalo se je nekaj drugega: nasprotniki demokršćanske vladajoče stranke med člani komisije so poskrbeli, da so časniki le prišli do vse-

bine tega poročila in da so stvari vsaj delno servirali javnosti. Demokršćani so s svoje strani odgovarjali, kakor so mogli: izdajali so skrivnosti, ki so zadevale druge stranke.

«Zapostavljen je glavni cilj komisije proti mafiji,» je pisal list «Il Giorno», «vsi pa so si prizadevali, da bi škodovali nasprotniki stranki ali pa da so zadeve izkoristili za osebne cilje. Tisti, ki čuti, da je napaden, izkorišča druge podatke iz preiskave, da bi odgovoril z nasprotnim napadom. Časniki objavljajo posamezne dokumente, istočasno pa trdijo, da so dokumenti pod ključem v jekleni blaginji predsednika komisije senatorja Pafundija. Škandalo velja «stroga zaupnost» o delu in gradivu komisije, praktično pa bralci časnikov prej zvedo skrivnosti, preden je gradivo predloženo parlamentu ali višji v Rimu. Očitno je tekmovalje med tistimi, ki objavljajo dokumente z ofenzivnim ali defenzivnim namenom. Ne gre vedno za boj med demokršćansko stranko in drugimi strankami, temveč izkoriščajo mafijo tudi za boj med samimi strankami in demokršćanski stranki.

8. aprila 1965 je pisala «Stampa»:

«Komisija proti mafiji se je razcepila znotraj sebe in je zdaj na mrtvi točki. Poročilo o mafiji v Palermo vsebuje vse tisto, kar bi bilo potrebno, da se javno razkrijejo korenine zla in pove, kje se hranijo ti korenine zla. Nicesar več ne manjka. Toda komisariji se sestanejo čedalje redkeje. Kadar pa se sestanejo, se izčrpajo v nekoristnih polemikah. Minevajo tedni in meseci. In tako počasi slabijo upi tistih ljudi, ki so verjeli, da je mafijo mogoče prisiliti k tlom.»

Na takšne kritike je reagiral predsednik komisije senator Pafundi:

«Komisija je bila ustanovljena zato, da bi predlagala ustrezne ukrepe za preprečevanje manifestacij in eliminiranje vzrokov mafije. To hkrati natančno pove, kakšna je njena naloga. Kasneje bo parlament sprejel, vlada pa izvedla predlagane ukrepe. Slehernemu svoje: napačne bi bile iluzije, če bi

komisiji pripisovali nalogo direktnega boja z mafijo. Naša naloga pa vendar ni lahka. Nekateri pozitivni rezultati so bili že doseženi. Nihče nima pravice govoriti o kakih mrtvih točkah, še posebej, če upoštevamo delikatnost in zapletenost fenomena mafije, ker zajema široko socialno krogo, ki čuti škodo zaradi dogodkov, ki so pripeljali do sedanjega hudega in nevarnega položaja.»

Pod pritiskom javnega mnenja, oziroma pretežnega dela tiska, ki je kritiziral komisijo proti mafiji in navajal vzroke njene počasnosti (samo da ni rekel, da se je mafiji indirektno posrežilo paralizirati tudi komisijo!), je bilo potrebno čim prej nekaj storiti.

Najprej je senat v Rimu, potem pa tudi parlament sprejel zakon proti mafiji. Toda to vendar ni bilo vse tisto, kar so pričakovali, ko je država sklenila preiti v končno ofenzivo in ko je bila ustanovljena komisija proti mafiji. Omenjeni zakon je začasna značaja, kot je to poudaril tudi podsekretar za notranje zadeve Amadei:

«Dokonečne ukrepe bomo lahko sprejeli šele takrat, ko bo komisija proti mafiji končala svoje delo.»

Seveda bi bil tudi omenjeni zakon lahko koristen. Njega so še posebej zahtevali državni odvetojci, ki jih je vzmernila nova aktivnost mafije, katero je opogumila kriza komisije.

Zakon zadeva vse tiste osebe, ki so označene ali pa jih sumijo, da pripadajo mafiji. Takšne osebe je mogoče postaviti pod posebno policijsko nadzorstvo ali v prisilno bivališče, da je pripadnik zločinske organizacije mafije, je lahko začasno obojen na prisilno bivališče, dokler ne izvedejo nadaljnje postopka proti njemu. Člane mafije je mogoče aretirati tudi v primerih, v katerih po dosedanjih zakonih aretacije ni bilo mogoče izvesti. Član mafije, ki bi se samovoljno oddaljil iz kraja, kjer mora prisilno živeti, bo kaznovan z zaporom od pol leta do dveh let. Če bi kakega pripadnika mafije zasačili

za volanom brez voznškega dovoljenja, oziroma potem, ko mu je bilo takšno dovoljenje odvzeto, bo kaznovan z zaporom od pol leta do treh let.

Še posebej strogo so kazni za pomoč ali skrivanje člana mafije. Že doslej so bile kazni, toda zdaj so podvojene ali potrojene. Podobno zadeva tudi ilegalno prodajo ali ilegalno posest orožja itd. Razveljavljeno so vsa dovoljenja za nošenje orožja, ki so jih bili izdali članom mafije.

CRNI DAN ZA SICILIJSKO - AMERISKO MAFIJO IN DOKAZ O ENOTNOSTI

Toda končno kot da so zadeve le krenile z mrtve točke. Končno je 2. avgusta 1965 napočil eden izmed najbolj črnih dnevoev za mafijo na Siciliji in ne samo na Siciliji, temveč tudi za mafijo v Ameriki. Tega dne je bilo namreč izvršeno prvo dejanje tistega, kar je dobilo naslov «Operacija generalni štab mamili». Omenjena operacija je na skrivaj trajala tri leta, o njej niso govorili, da bi kaj ne pokvarili, medtem pa so italijanska policija in Interpol in seveda tudi ameriška policija živo delovale, da bi ujele glavne, temeljne niti. Namen je bil ugotoviti, na kakšen način preko Italije s posredovanjem mafije prehaja veliko tihotapstvo mamili v Združene države. Razen tega so hoteli dokazati, da obstaja povezava med sicilijansko mafijo in mafijo v ZDA, ki se v novejšem času javno imenuje Cosa nostra.

Posrečilo se je tako prvo kot drugo. Demantirali so vse tiste, ki so z neaktnimi patriotskimi pobudami dokazovali, da sta mafija na Siciliji in gangsterstvo v ZDA dve ločni stvari in da tendenciozno pretiravajo tisti, ki govorijo o enotni mafiji.

Celoten italijanski tisk je objavil senzacionalni vtis, da so imeli vtis, da je to eden izmed najpomembnejših in najuspešnejših prebitij fronte mafije v zadnjih nekaj desetletjih

(Nadaljevanje sledi)

OB ČETRTI OBLETNICI POKOLA NA TRGU FONTANA

Demokratski Milan se je poklonil spomenu žrtev fašističnega nasilja

Manifestacije univerzitetnih in srednješolskih študentov po vseh italijanskih mestih

MILAN, 12. — Ob četrti obletnici pokola v milanski kmečki banki na Trgu Fontana se je demokratski Milan spomnil nedolžnih žrtev fašističnega nasilja s številnimi manifestacijami. Osrednjo manifestacijo, ki se je udeležil milanski župan Aldo Aniasi, je priredil na Trgu Fontana Stalni odbor za obrambo republiške zakonitosti pred napadi fašizma. Med svečanostjo so odkrili marmornato ploščo, v kateri so vrezana imena vseh žrtev. «Demokratski Milan — se glasi napis — postavlja to ploščo v spomin žrtvam in v opomin prebivalcem». Manifestacije so se udeležile antifašistične stranke in predstavniki milanskih tovarn.

Komentator «Borbe» izgnan iz Grčije

BEograd, 12. — Grška policija je včeraj izgnala s silo iz Grčije zunanje političnega komentatorja «Borbe» Andreja Bartonića, ki je bil na poti v Atene. Bartonić je prispel v Solun z rednim potnim listom in vizom, ki mu jo je izdalo grško veleposlanstvo v Beogradu. Grška policija je Bartonića s silo odpeljala iz avtobusa, ki je bil namenjen v Atene ter ga odpeljala na letališče in spravila v letalo, ki je poletelo v Beograd. Bartonić je protestiral ter zahteval posojila. Policaji so odgovorili, da ni v navadi, da bi policija dajala posojila.

Bartonić je bil doslej večkratni poseben dopisnik «Borbe» v Atenah. B. B.

Ameriški senat okrnil proračun za obrambo

WASHINGTON, 12. — Komisija za finance ameriškega senata je črtala iz proračuna ministrstva za obrambo 865 milijonov dolarjev. Senatorji so znatno okrnili sklad za vojaško pomoč Južnemu Vietnamu (od 1.100 milijonov dolarjev na 650), pošteno pa so oklestili tudi predvidene stroške za letalstvo in za osebje. Kljub temu pa bodo ZDA še vedno potrošile v vojaške namene 73.200 milijonov dolarjev.

Naivci v Umagu

(Nadaljevanje s 4. strani)

z naslovom «Maki». Je to šopek makovih cvetov v vazi na velikem olju. Olje je razmeroma majhno (48x40), vendar čudovito. Večnaja smo že omenili in sicer Stjepana Večenaja, ki je navzoč v Umagu s svojim oljem na steklu v dimenzijah 50x41 in z naslovom «Dva poplavljenih otrok». Kdor pozna Večenajevu umetnost, se mu ne bo zdelo čudno, da se za to sliko potujejo že mnogi. Na sprejehu po dvorani se bo ljubitelj tovrstne umetnosti prav gotovo ustavil pri olju na platnu, ki nosi naslov «Skromni obroki». Gre za olje, ki ga je pripravil Zdravko Šabarić iz Durdjevca in ki prikazuje priletnega kmeta in kmetico pri južini, dejansko ima kmetica v roki čebulo in kruh, kmet pa steklenico.

Se in še bi lahko naštevali dela teh likovnikov, za katere pravijo, da so najboljši ker so najbolj iskreni, toda v začetku smo rekli,

ZARADI PRILAŠČANJA JAVNIH SREDSTEV

DOKAJ STROGE KAZNI ZA TURINSKE BARONE

Obsojeni so bili profesorji Dogliotti (4 leta in 8 mesecev zapora), Roccia (4 leta in 2 meseca), Midano (3 leta in 6 mesecev) in Brunetti (3 leta in 5 mesecev)

TURIN, 12. — Po sedemnajstih urah posvetovanja je turinsko kazensko sodišče obsodilo zaradi prilaščanja javnega imetja univerzitetne profesorje Giulia Cesareja Dogliottija, Bernarda Roccia, Alberta Midano in Faustina Brunettija. Ostalih trinajst obtožencev (profesorje Boccija, Torreja, Beretto, Anguissolo, Vecchietti, Bergonzini, Ciocatta, Morina, Duranda in Galengo, upravnika turinske univerze dr. Brattuccija, bivšega predsednika turinske bolnišnice San Giovanni Dardanella in inženirja Giovacchina), funkcionarja tovarne, ki proizvajata zdravniške naprave) pa so opustili, ker niso zagrešili prekrškov, katerih so bili obtoženi, ali zaradi pomanjkanja dokazov.

Proces proti uglednim zdravnikom in univerzitetnim profesorjem se je začel pred približno dvema mesecema. Med sodno obravnavo so prišle na dan podrobnosti v delovanju obtožencev, ki so v znatni meri zmanjšale njihov ugled pred javnostjo. Razprava je dokončno priletela na mitom raziskovalca, ki se zanima zgolj za znanstvena vprašanja in mu je finančna plat deveta briga. Mimo obsodb je prav to najbolj dramatična plat procesa.

Sodni postopek, ki bi lahko močno vplival na delo in običaje vseh italijanskih univerz, sta sprožila mlada turinska častnikarja s svojo anketo o upravi univerze. Sumila sta, da v knjigovodstvu vseučilišča nekaj ni v redu in zato sta razširila svoje raziskovalno delo ter odkrila kopico prekrškov. Sodno preiskavo je prevzel namestnik turinskega državnega pravdnika dr. Zagrebelsky, ki je obtožil ugledne profesorje protizakonitega prilaščanja javnih sredstev in goljufije, ker so

da jih je 165. Tega nepopolnega prikaza pa ne moremo zaključiti, ne da bi omenili tudi kiparje — navce, med katerimi je na primer navzoč Nikola Filipović z dvema majhnima kipcema, od katerih pritegne posebno pozornost kipec z naslovom «Pevec». Prav tako zanimiv je Djordjević s svojo žgano glino, Franciška Petelinšek iz Duge Rese pa je upodobila na istem kosu lesa Lenina in Matijo Gubca. Sicer pa je Matija Gubec večkrat navzoč na tej razstavi med slikami in kipi.

Na kratko in zato nepopolno smo skušali prikazati bogato in tudi zanimivo razstavo v hotelu «Adriatic» v Umagu. Tu ponavljamo, da je kakovost med razstavljenimi deli različna, kar je tudi nujno, saj gre za poklonjena dela, vendar je tu navzoča malo — vsa jugoslovanska tovrstna umetnost in če so med vrhunskimi deli tudi dela manjše vrednosti, so vendarle vsa ta dela izvirna in zato spadajo v vsako zbirko.

PO SIGNATURI TRGOVINSKEGA SPORAZUMA

Med Japonsko in LR Kitajsko tesnejše gospodarsko sodelovanje

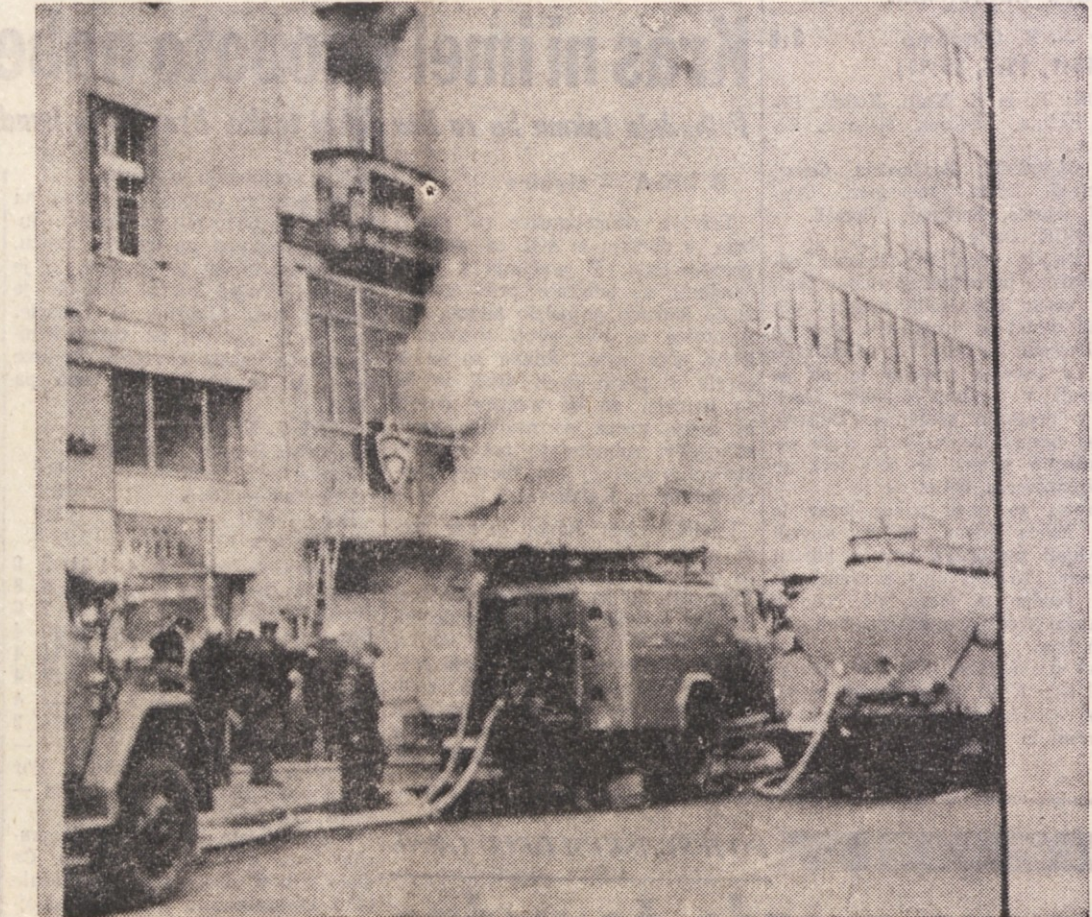
Letošnja trgovinska izmenjava: skoraj dve milijardi dolarjev - Politični spori in perspektive razvoja

PEKING, 12. — Danes so v kitajskem glavnem mestu signirali prvo trgovinsko pogodbo na vladni ravni med Japonsko in LR Kitajsko. Po vesteh iz dobro obveščenih krogov je pogodba sestavljena iz desetih členov ter vsebuje klavzulo največjih ugodnosti.

Po teh istih virih bo pogodba veljala tri leta ter predvideva ustanovitve mešane komisije, ki se bo sestajala periodično, da bi ugotavljala potek trgovinske izmenjave. Pogodba predvideva tudi ustanovitve arbitražne komisije, ki bo razsojala o morebitnih sporih na tem področju.

V pogodbi je rečeno tudi, da bodo organizirali pomembne razstave tako na Japonskem kot v LR Kitajski. V kratkem bosta obe državi sporočili datum formalnega podpisa pogodbe.

S sporazumom, ki je bil sprejet, se je dejansko končalo obdobje tolovanja posebnega urada — «Trade memorandum office», ki je do sedaj urejeval trgovinske odnose med

Včeraj je v beograjski veleblagovnici «Beograd» na Trgu Marksa in Engelsa izbruhnil močan požar, ki je povzročil znatno gmotno škodo. Na sliki: gasilci v boju z ognjenimi zublji

MOSKVA, 12. — Glasilo sovjetskega obrambnega ministrstva «Krasnaja zvezda» je danes obtožilo kitajske voditelje, da sabotirajo proces popuščanja napetosti in da so kapitulirali pred imperializmom.

LIZBONA, 12. — Danes je v tem mestu izgubil življenje v nesreči na delu 33-letni italijanski mornar Aurelio Matiz iz Trsta, ki pa že več let stanuje v Oslu.

RIM, 12. — Italijanska komisija za športni avtomobilizem je začela v sodelovanju z avtomobilskimi industrijami študij za uporabo goriv, ki ne bi bila derivat petroleja.

NEW YORK, 12. — V teksaškem mestu Corpus Christi so danes aretirali poveljnika mestne policije zaradi vrste drznih tatvin.

PARIZ, 12. — List «Tribuna», ki izhaja v ruščini v Tel Avivu je danes pozval vlado, naj zamenja sovjetske vojaške inštruktorje, ki so jih zajeli med zadnjo vojno» z Zid, «ki so zaprti v sovjetskih kazalnicah».

FORT LAURENDALE (Florida), 12. — Vlačilci so danes končno uspeli s sipin italijansko ladjo «Federico C.» ki je nasleda v soboto zaradi goste megle.

V INTERVJUJU «VOJNEMU DELU»

Maršal Tito obsoja «krajevne» oblike vojn

Boj proti imperialistični agresiji - Splošna ljudska obramba v duhu narodnoosvobodilnega boja

(Od našega dopisnika)
BEOGRAD, 12. — Predsednik republike Tito je ob 25-letnici izhajanja časopisa «Vojno delo» dal danes odgovornemu uredniku polkovniku Vučiniću intervju, v katerem je med drugim ugotovil, da je zadnje čase prišlo do velikih sprememb na svetu, da so poleg pozitivnih gibanj tudi procesi, ki povzročajo resno zaskrbljenost in nemir. V nekaterih krajih sveta so se vedno v teku razne oblike imperialističnega pritiska, groženj in tudi lokalnih oblik voje. Imperialistične in reakcijske sile ne zbirajo sredstev pri svojih naporih, da bi preprečile boj narodov za svobodo in neodvisnost.

Tito je v zvezi s tem posebno opozoril na krizo na Blaznem vzhodu, na stanje v Vietnamu, v Kamboži, v Čilu, v Južni Afriki in ugotovil, da vsaka «krajevna» vojna predstavlja nevarnost, da se spremeni v splošno vojno. Poleg tega tudi «krajevne» vojne, čeprav so prostorno omejene, vplivajo na druge države, povzročajo njihovo politično polarizacijo, otežkočajo njihovo sodelovanje in povzročajo močne in hkrati tudi težke posledice. Vojna na Blaznem vzhodu je pokazala, da vsaka «krajevna» vojna predstavlja nevarnost širših spopadov in konfrontacij. Odločnost in učinkovitost nevtralskih, socialističnih in drugih miroлюбnih sil na svetu in njihova enotna akcija je, po besedah Tita, preprečila razširitev te vojne in dobila odločno podporo pravični osvobodilni borbi arabskih narodov.

Glede vprašanju ocene doseženih rezultatov na področju uredniškega koncepta splošne ljudske obrambe je Tito dejal, da doseženi rezultati jamčijo varnost in obrambno sposobnost Jugoslavije

TRŽASKI DNEVNIK

ZA REFORMO PREVOZNIH STORITEV

Danes dopoldne stavka na avtobusnih progah

Odposlanstva stavkajočih k deželni vladi

Sindikalne organizacije osebja avtobusnih podjetij v Furlaniji - Julijski krajini so potrdile današnjo deželno stavko, s katero namenjajo pritiskati na deželni svet z zahtevo, naj v proračun vključi postavko za reformo prevoznih storitev, začeni s publicizacijo preostalih koncesijskih avtobusnih prog.

Na poziv sindikalne federacije CGIL - CISL - UIL bo osebje koncesijskih podjetij stavkalo od 9. do 12. ure, medtem ko bo osebje ACE GAT stavkalo v znak solidarnosti od 10. do 11. ure.

Med stavko se bo delegacija sindikalistov in stavkajočih odpravila na deželo, kjer jih bosta sprejela predsednik deželne vlade odv. Antonio Cornelli in odbornik za prevoze Gino Cocianni. Na srečanju se bodo pogovarjali o tem, kako izvesti, najkasneje do 30. junija 1974, publicizacijo avtobusnih prog v deželi in ustanovitve pokrajinskih oziroma področnih konzorcijev za upravljanje javnih prevoznih storitev.

Po trditvah sindikalistov je že sama napoved stavkovnega gibanja premaknila stvari z mrtve točke. Tako naj bi se člani deželnega odbora že obvezali, da bodo spreminili deželni proračun za 1974 in zvišali postavko za publicizacijo prevozov od prvotnih 400 milijonov stroška na 2 milijardi lir. Čeprav je to prvi uspeh, menijo sindikati, da bi za popolno publicizacijo in prve stroške prevozne reforme morala dežela potrositi najmanj 3 milijarde in pol. Odgovorili so jim že, da utegne deželna vlada najti preostalo poludrugo milijardo lir med prodajno razlaskitve na tem področju.

računskimi ostanki prejšnjih poslovnih dob, sindikalisti pa zahtevajo jasna jamstva, ker jih taka megljena obljuba ne zadovoljuje povsem. Od tod, torej, sklep o današnji stavki.

Deželni organi in razlaskitve

Deželni odbornik za kmetijstvo Tripani, za javna dela Giust in za promet Cocianni so se včeraj v Gorici sestali s predstavniki pokrajinske zveze neposrednih obdelovalcev zemlje, da bi v zvezi v pretes vprašanje razlaskitve zemljskih površin v javno koristne namene. Razprava je veljala zlasti razlaskitvam za avto cestno Vileše - Gorica in za tovrstno postajališče pri Standeru. Sestanka sta se udeležila tudi goriski župan De Simone in predsednik pokrajine Chentaroli. Predstavniki kmetovalcev so naglašali nujnost, naj javne ustanove upoštevajo potrebe kmetijstva in naj ne preverčajo na poljedelstvo bremen, ki jih nalaga razvoj drugih pridobitnih dejavnosti. Predstavniki deželnega odbora so zagotovili kmetovalcem, da se bodo zavzeli za redno in pravočasno izplačevanje odškodnin. V tej zvezi je odbornik Cocianni predlagal, naj bi dežela urenila poseben sklad za izplačevanje odškodnin v obliki prejemov. Odbornik Tripani se je poudaril v Standeru sestal z domačimi kmetovalci, ki so jih prizadele zadnje razlaskitve na tem področju.

Lov na testenine in sladkor

Prizor, ki postaja v zadnjih časih sprlo splošne krize nekaj vsakdanjega. Včeraj so bile številne trgovine polne nakupovalcev, pred trgovinami pa so čakale dolge vrste ljudi (slika je z Sentiakobskega trga). V prodajo so šle predvsem zaloge testenin, marsikdo pa se je mimogrede oskrbel s sladkorjem, rižem, oljem, soljo in drugim. Se večje vrste pa so bile vedle dan pred skladišče z gorivom. Ponekod so se itak ravnale zaloge kerzena ali nafte izpraznile že v zgodnjih popoldanskih urah in marsikdo se je moral vrniti s prazno posodo v hladno stanovanje. To je povzročilo, da se je splošno nezadovoljstvo pridružio pravo ogorčenje in razburjenje. Pred skladišče z gorivi na Vrdeški cesti je morala zaradi nenadnega prepira prhiteti celo policija, ker je ostalo zaradi pomanjkanja kerzena veliko ljudi praznih rok. Lastnik skladišča je ob tem izjavil agentom, da so mu pripeljali tedensko okrog 600 posod kerzena, medtem ko mu jih sedaj pripeljejo le 90. Nič čudnega torej, če ni mogel zadovoljiti vseh povpraševalcev.

Deželni posvetovalni odbor za finansiranje trgovskih podjetij, ki mu predseduje odbornik za industrijo in trgovino Stopper, je včeraj odobril dodelitev deželnega prispevka 25 konsumnim združenjem in 75 trgovskim podjetjem (za obresti). Združenje bodo prejelo skupno 65,2 milijona lir, tako da bodo njihove naložbe dosegle skupno 326,2 milijona, deželni prispevek na račun obresti v prid trgovskim podjetjem pa bo znašal 254 milijonov lir.

Deželni odbornik za higieno in zdravstvo Nardini se je včeraj udeležil strokovnega posvetovanja o zdravstvenih vprašanjih matere in otroka. Na posvetovanju, ki je bilo v prostorih trgovske zbornice v Trstu, so sodelovali predstavniki tržaške univerze in tukajšnjih bolnišnic.

Na sedežu CISM v Vidmu se je včeraj zaključilo dvodnevno kulturno srečanje z naslovom «Muzeji in družba». Deželni odbornik za kulturne izmenjave Mizauz je poudaril pomen tovrstnega sodelovanja med sosednimi deželami in vlogo muzejev v sodobni družbi. Na zaključni slovesnosti so spregovorili še ravnatelj Narodne galerije iz Ljubljane prof. Cevc, ravnatelj Narodnega muzeja iz Splita prof. Prijatelj, ravnatelj mariborskega muzeja dr. Vrišer, ravnatelj Tehničnega muzeja iz Ljubljane dr. Vidmar in ravnatelj Mestnega muzeja iz Vidma prof. Rizzi. Zvečer je strokovnjaki iz naše dežele, Avstrije, Slovenije in Hrvaške sprejel videmski župan Cadetto.

kol na Trgu Fontana z atentatom na milansko kvesturo. Pristojni organi pa kljub temu niso osvetlili vsega ozadja kriminalnega načrta in niso odkrili vrste mandatov in mandatov, niso še obravnavali enkrat za vselej s silami, ki strežejo po življenju italijanske demokracije.

Predsednik lombardijske deželne vlade Bassetti pa je ob tej priliki dejal: «Četrta obletnica pokola na Trgu Fontana, medtem ko nas spominja na žrtve fašističnega nasilja, mora pomeniti za vse ljudske in demokratske sile trdno obvezo za enoten nastop proti fašizmu. Pomeniti pa mora tudi trdno obvezo pristojnih organov, da razširijo ozadje in odkrijejo mandatarne prevratniške dejavnosti, ki so ogrožale in še ogrožajo demokracijo v državi».

«Lombardijska dežela — je nadaljeval Bassetti — je v tem duhu izvedla raziskavo o fašističnem nasilju. V tej zvezi poudarjamo še enkrat, da smo pripravljeno sodelovati, da se razkrinka mandatari fašističnega nasilja in se strogo kaznujejo vsi prevratniki».

Ob obletnici pokola so univerzitetni in srednješolski študentje proglasili vesdržavno stavko in organizirali po skoraj vseh italijanskih mestih sprejeme. Največja taka manifestacija je bila v Milanu, kjer se je po središčnih ulicah pomikal koraj klome ter dolg sprevod mladincev. Manifestacija se je zaključila na Trgu Duomo, kjer sta spregovorila pred stavnik študentskega gibanja in grški študent.

Obletnica seveda ni mogla mimo brez fašističnih provokacij. Tako so v Rimu pripadniki fašistične organizacije «Fronte della Gioventù» napadli sprevod demokratskih študentov. Le resnost in državnost manifestantov sta preprečili, da bi se provokacija ne spremenila v resnejši incident.

SEUL, 12. — Južnokorejska vlada je danes sporočila, da sta Južna in Severna Koreja sklenili nadaljevanje pogajanj za podpis mirovne pogodbe. Pogajanja sta nepriznavačeno prekinili konec avgusta letos.

Vsem naročnikom Primorskega dnevnika brezplačno revija DAN